

Dövlətin təhlükəsizliyi Prezidentin daim nəzarətindədir

Prezident İlham Əliyev Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin yeni inzibati binalarının açılışında iştirak edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin yeni inzibati binalarının açılışında iştirak edib.

Binanın giriş hissəsində Ümummilli Lider, Azərbaycan təhlükəsizlik orqanlarının fəxri rəhbəri, bu orqanların inkişafında müstəsna xidmətləri olan Heydər Əliyevin bəryefi qoyulub, Ulu Öndərin arxiv sənədlərinin nümayiş olunduğu guşə və dahi şəxsiyyətin monalı ömrünün 25 ilini həsr etdiyi təhlükəsizlik orqanlarındakı fəaliyyətini əks etdirən fotoşəkillərdən ibarət stend yaradılıb.

Sonra dövlət başçısı xarici xüsusi xidmət orqanları ilə qurulan tərəfdaşlıq münasibətlərinin səviyyəsini və tarixini simvolizə edən muzeydə sərgilənən eksponatları baxıb.

Qeyd edildi ki, binada Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin mərkəzi aparatının bəzi struktur bölmələrinin yerləşdirilməsi nəzərdə tutulur. Bina iş və iclas otaqlarından, rəhbər və şəxsi heyət üçün ikimərtəbəli yeməxanadan ibarətdir.

67-ci rayon
Zəfərin reallıqları Ağdərəni də quruculuq və inkişaf ünvanına çevirəcək

Azərbaycan dövləti Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə genişmiqyaslı bərpa və quruculuq işləri həyata keçirir, işğaldan azad edilmiş bütün ərazilərə yeni nəfəs verir. Ərazi bütövlüyümüzün bərpası natiçəsində yaranmış yeni reallıqlar həm də Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə inzibati ərazi bölgəsində də təkmilləşdirmələri zəruri edir. Ağdərə rayonunun yaradılması təşəbbüsü də bu məqsəddən irəli gəlir.

Qarabağda tarixi yol bərpa edilir

Prezident İlham Əliyev bununla bağlı sərəncam imzalayıb

Otuz üç kilometr uzunluğu olan Suqovuşan-Kəlbəcər (9 km)-Ağdərə-Ağdam avtomobil yolunun yenidən qurulması məqsədilə 4,5 milyon (dörd milyon beş yüz min) manat Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinə ayrılır.

Qarabağ Universiteti Azərbaycan təhsilinin rəmzlərindən olacaq

Prezident İlham Əliyevin sərəncamına əsasən, vaxtı ilə Xankəndi şəhərində yerləşən ali təhsil müəssisəsinin əsasında Elm və Təhsil Nazirliyinin tabeliyində "Qarabağ Universiteti" publik hüquqi şəxs yaradılacaq.

Xatırladaq ki, Qarabağ regionunda ilk ali təhsil ocağı Xankəndidə yaradılıb. Bu ali təhsil ocağı 1969-cu ildə Azərbaycan Pedaqoji İnstitutunun filial kimi fəaliyyətə başlasa da, Ulu Öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsünə əsasən filial Azərbaycan Nazirlər Sovetinin 28 noyabr 1973-cü il tarixli qərarı ilə müstəqil ali məktəb - Xankəndi Pedaqoji İnstitutu kimi fəaliyyətini davam etdirib. 1988-ci ildə millətçi ermənilərin açıq müstəvidə torpaq iddiasına başlamaları, iğtişaşlar törətmələri və vəziyyətin getdikcə dramatikləşməsi bu təhsil ocağının Xankəndidə fəaliyyətini dayandırması ilə nəticələnib.

Azərbaycanın qətiyyəti

ABŞ-ni geri addım atmağa məcbur etdi

Vətən müharibəsinə qədər, eləcə də ondan sonrakı dövrdə ABŞ davamlı olaraq Azərbaycana qarşı ikili standartlı mövqə sərgiləyib. 1992-ci ildə bədnam 907-ci düzəlişi ilə yenidən müstəqilliyini qazanmış Azərbaycana qarşı qərəz siyasətinə start verən Vaşinqton vasitəçi olaraq da Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması istiqamətində 27 illik böyük zaman dilimində

heç bir əməli addım atmadı, erməni lobbisinin maraqlarına xidmət edərək, münaqişənin sonsuzadək uzanmasına çalışdı.

Buna görədir ki, "sülhsevər" ABŞ Azərbaycanın BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 qətnaməsini güc yolu ilə həyata keçirərək torpaqlarını işğaldan qurtarmasını, eləcə də beynəlxalq hüquqa dayanaraq suverenliyini bərpa etməsini, Qarabağdan separatçıların

köktünü qazıyıb atmasını qəbul edə bilmir. 44 günlük müharibənin üzərindən ötən üç il müddətində Ağ Ev sözdə sülh tərəfdarı olduğunu deyərək, əməldə bunun əksi ilə məşğul olub. Azərbaycanın suverenliyini təmin etməsindən sonra isə ABŞ siyasi hakimiyyətinin ölkəmizə qarşı böhtan xarakterli bəyanatları, təzyiqlər və təhdidləri daha da intensivləşib.

Sülh sazişinin bağlanması vasitəçilik etmək istəyən

ABŞ Azərbaycanın şərtləri ilə razılaşmalıdır

Cənubi Qafqazın lider dövləti olan Azərbaycanın ikiüzlü, qərəzli Qərbi-ABŞ siyasətinin hədəfinə çevrilməsini təsadüfi hesab etmək olmaz. Bu qərəzin səbəbi ABŞ və Qərbin Rusiyaya Cənubi Qafqazdan sıxışdırıb çıxartmaq niyyətinə düşməsidir. Artıq bu reallığı Kreml də qəbul edib və açıq şəkildə ABŞ və Qərbin Cənubi Qafqaza məhz Ermənistan üzərindən yerləşməyə

can atdığına dilə gətirir. Elo bu səbəbdən də "erməni faktoru"nun Cənubi Qafqaza girmək üçün ən yaxşı vasitə olduğunu düşünən Ağ Ev Azərbaycana qarşı təzyiqlər, təhdid dili ilə danışmağa üstünlük verir. ABŞ siyasətləri elə düşündürülür ki, qondarma "Dağlıq Qarabağ Respublikası" özünü buraxdığı elan etdikdən sonra ABŞ Konqresində "Qarabağın gələcəyi" ilə bağlı qərəzli akt, eləcə

də noyabrın 15-də ABŞ Senatının "2023-cü il erməniləri müdafiə aktı"nın qəbul etməklə Azərbaycana təzyiqlər göstərərək noyosa nail ola biləcəklər.

Ağ Evin Cənubi Qafqazda Ermənistanın maraqlarının təminatçısı rolunda çıxış etməsi, Azərbaycanla təzyiqlər dilli ilə danışmaq cəhdləri bütövlükdə regionda vəziyyəti bir qədər də gərginləşdirdi.

Növbəti köç karvanı Laçına çatıb - daha 17 ailə yurduna qovuşub

31 ildən sonra yenidən Laçına qədəm qoyan ailələr sevinc göz yaşları ilə doğma yurduna qovuşublar. Onlar şəhərdə böyük coşuqla qarşılanıblar.

Daha da gözəlləşən və abadlaşan Laçına qovuşan sakinlər hərtərəfli dövlət qayğısı ilə əhatə olunduqlarına görə Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevə, Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevaya, torpaqlarımızı işğaldan qurtaran rəşadətli Azərbaycan Ordusuna, qəhrəman əsgər və zabitlərimizə minnətdarlıqlarını bildirib, bu yolda canlarından keçən şəhidlərimizi böyük ehtiramla yad ediblər.

ABŞ Türkiyədən niyə çəkinir?!

Belə olmasaydı, Ağ Ev əsas müttəfiqi qarşısında şərt qoymazdı

ABŞ Türkiyəyə "F-16"ların verilməsi üçün şərt kimi Ankaradan Azərbaycana Qarabağın azad edilməsi üçün verdiyi dəstəyi kəsməsinə tələb edib. Əslində isə ABŞ çox yaxşı bilir ki, Türkiyə Azərbaycana yalnız siyasi və mənəvi dəstək verib, Azərbaycan öz gücü ilə torpaqlarını işğaldan azad edib.

Bu, ilk növbədə ABŞ-nin ikiüzlülüyünün göstəricisidir. Bu ölkə hətta öz müttəfiqləri ilə təzyiqlər dilində danışır, onları təhdid edir. Təbii ki, "F-16", "F-35"lərin Türkiyəyə verilməməsinin əsl səbəbləri bu deyil. ABŞ bunun üçün çoxsaylı bəhanələr ortaya atıb Türkiyəyə təzyiqlər göstərməyə çalışır.

"Biz hər bə istəmirik, hər bə hazırıq"

Azərbaycan müasir silahlar istehsal edən ölkəyə çevrilir

1988-ci ildən münaqişəyə cəlb edilən Azərbaycanın silah və sursata olan ehtiyacını qarşılamaq və xarici istehsaldan asılılığını azaltmaq üçün hələ müstəqilliyin ilk illərində müdafiə sənayesinin inkişaf etdirilməsi zərurəti qəbul edilmişdi. Amma iqtisadi problemlərin ucubandan bu, mümkün olmamışdı. Yalnız Prezident İlham Əliyevin 2005-ci il 16 dekabr tarixli fərmanı ilə Müdafiə Sənayesi Nazirliyi yaradılmış, bir çox müəssisələr nazirliyin balansına verilmiş, 23-dən çox müəssisədə 50-dən çox yeni istehsal sahəsi yaradılmışdır.

Qədim "qara qızıl" diyarı müasir "yaşıl enerji" ölkəsinə çevrilir

Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə 4 min meqavatdan artıq günəş və 500 meqavatdakı külək enerjisi potensialı mövcuddur və bu gün həmin potensialın bir qisminə sənədləşdirilmiş istifadə olunur. Məsələn, Kəlbəcər rayonunda bu günə kimi "Azorenerji" ASC 6 yerdə kiçik su-elektrik stansiyasını (SES) yenidən quraraq istismara verib. Qurumdan verilən məlumata görə, 2022-ci ildə 4,4 meqavat gücündə "Kəlbəcər-1", 2023-cü ildə isə 8,33 meqavat gücündə "Çıraq-1", 3,6 meqavat gücündə "Çıraq-2", 6,33 meqavat gücündə "Qamışlı", 5,3 meqavat gücündə "Soyuqbulaq" və 3,4 meqavat gücündə "Meydan" kiçik SES-lərinin yenedən qurmadan sonra açılışı olub.

Dövlətin təhlükəsizliyi Prezidentin daim nəzarətindədir

Prezident İlham Əliyev Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin yeni inzibati binalarının açılışında iştirak edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin yeni inzibati binalarının açılışında iştirak edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin rəisi general-polkovnik Əli Nağıyev Prezident, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevə raport verib.

Dövlət başçısına məlumat verildi ki, inşasına 2021-ci ilin martında başlanmış inzibati binaların tikintisi bu ilin avqustunda yekunlaşıb. İnşaat işləri müasir standartlara uyğun aparılıb, binalar bütün zəruri avadanlıq və inventarlarla təmin olunub, burada əməkdaşların xidməti fəaliyyətlərini səmərəli həyata keçirmələri üçün hər cür şərait yaradılıb.

Əvvəlcə foyədə quraşdırılmış monitorda son illər ərzində Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin mərkəzi aparatında və ərazi orqanlarında aparılan əsaslı tikinti-quruculuq işlərindən bəhs edən videoçarx nümayiş olunub.

Bildirildi ki, binanın giriş hissəsində Ümummilli Lider, Azərbaycan təhlükəsizlik orqanlarının fəxri rəhbəri, bu orqanların inkişafında müstəsna xidmətləri olan Heydər Əliyevin barəlyefi qoyulub, Ulu Öndərin arxiv sənədlərinin nümayiş olunduğu guşə və dəhi şəxsiyyətin mənalı ömrünün 25 ilini həsr etdiyi təhlükəsizlik orqanlarındakı fəaliyyətini əks etdirən fotosəkillərdən ibarət stend yaradılıb.

Sonra dövlət başçısı xarici xüsusi xidmət orqanları ilə qurulan tərəfdaşlıq münasibətlərinin səviyyəsini və tarixini simvolizə edən muzeydə sərgilənən eksponatları baxıb.

Qeyd edildi ki, binada Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin mərkəzi aparatının bezi struktur bölmələrinin yerləşdirilməsi nəzərdə tutulur. Bina iş və iclas otaqlarından, rəhbər və şəxsi heyət üçün ikimərtəbəli yeməxanadan ibarətdir.

Dövlət başçısı xidməti otaqlarla və burada əməkdaşlar üçün yaradılan şəraitlə yaxından tanış olub.

Ali Baş Komandan İlham Əliyev Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin xüsusi təyinatlı dəstəsinin istifadə etdiyi xüsusi vasitələrə, silahlara, avadanlıqlara, dron cihazlarına və xüsusi təyinatlı avtomobillərə də baxış keçirib.

Həmçinin Azərbaycan Prezidentinə digər inzibati binada yerləşən və ən son texnologiyaları özündə birləş-

dən kriminalistika, əməliyyat və şəbəkə idarəetmə mərkəzləri təqdim olunub, cinayət işlərinin təhqiqatı və müvafiq əməliyyat tədbirlərinin həyata

keçirilməsi istiqamətində bu mərkəzlərin imkanları barədə məruzə edilib. Prezident İlham Əliyev şəxsi heyətin fiziki hazırlıq səviyyəsinin yüksəl-

dilməsi məqsədilə yaradılmış və müasir idman avadanlıqları ilə təchiz edilmiş mərkəzlərdə yaxından tanış olub. Sonda Prezident İlham Əliyev şəxsi

heyətə xidməti fəaliyyətlərində uğurlar arzulayıb, əməkdaşların öz vəzifələrini bundan sonra da layiqincə yerinə yetirəcəklərinə inamını ifadə edib.

Suqovuşan-Kəlbəcər (9 km)- Ağdərə-Ağdam avtomobil yolunun yenidən qurulması ilə bağlı tədbirlər haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. Otuz üç kilometr uzunluğu olan Suqovuşan-Kəlbəcər (9 km)-Ağdərə-Ağdam avtomobil yolunun yenidən qurulması məqsədilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 23 yanvar tarixli 3720 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il dövlət büdcəsində dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu (investisiya xərcləri) üçün nəzərdə tutulan vəsaitin bölgüsü"nin 1.31.25-ci yarımbəndində göstərilmiş məbləğin 4,5 milyon (dörd milyon beş yüz min) manatı Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinə ayrılınsın.

2. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi bu Sərəncamın 1-ci hissəsində göstərilən məbləğdə maliyyələşməni təmin etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 29 noyabr 2023-cü il

Azərbaycan Respublikası Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin Heydər Əliyev adına Akademiyasının əməkdaşlarının təltif edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 23-cü və 32-ci bəndlərini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. Azərbaycan Respublikası təhlükəsizlik orqanlarının kadrlarının hazırlanması sahəsində xidmətlərinə, öz xidməti vəzifələrini yerinə yetirərək fərqləndiklərinə görə Azərbaycan Respublikası Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin Heydər Əliyev adına Akademiyasının aşağıdakı əməkdaşları təltif edilsinlər:

"Tərəqqi" medalı ilə

Məmmədova Kamina Qavil qızı

"Hərbi xidmətlərə görə" medalı ilə

Allahverdiyev Extibar Yadulla oğlu - polkovnik
Əliyev Elçin Alastun oğlu - polkovnik
Əmirov Ziyafət Məsim oğlu - polkovnik
İsmaylov Azər Valeh oğlu - polkovnik
Nəsirov Elşad Haqverdi oğlu - polkovnik
Fətullayeva Mehparə Dayış qızı - polkovnik-leytenant
Möhərrəmov Namiq Əliəddin oğlu - polkovnik-leytenant.

2. Təhsil sahəsində xidmətlərinə görə Akif Padar oğlu Orucəliyev "Əməkdar müəllim" fəxri adı verilsin.

3. Bu Sərəncam imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 29 noyabr 2023-cü il

İ.İ.Vəliyevin Azərbaycan Respublikası Təhlükəsizlik Şurasının katibi xidmətinin İcraya nəzarət və kadr məsələləri şöbəsinin müdiri təyin edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. İldırım İmran oğlu Vəliyev Azərbaycan Respublikası Təhlükəsizlik Şurasının katibi xidmətinin İcraya nəzarət və kadr məsələləri şöbəsinin müdiri təyin edilsin.

2. Bu Sərəncam imzalandığı gündən qüvvəyə minir.

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 29 noyabr 2023-cü il

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

№ 428

QƏRAR

Bakı şəhəri, 28 noyabr 2023-cü il

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2000-ci il 11 sentyabr tarixli 167 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasında notariat hərəkətlərinin aparılması qaydaları haqqında Təlimat"da dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, "Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosessual Məcəlləsində, "Notariat haqqında", "Bələdiyyə mülkiyyətinə əmlakın verilməsi haqqında" və "Dövlət rüsumu haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 2 may tarixli 867-VIQD nömrəli Qanununun təbii və "Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosessual Məcəlləsinin təsdiq edilməsi, qüvvəyə minməsi və bununla bağlı hüquqi tənzimləmə məsələləri haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun təbii və "Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2000-ci il 22 yanvar tarixli 265 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 3 iyun tarixli 2166 nömrəli Fərmanının 2.1-ci bəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti qərara alır:

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2000-ci il 11 sentyabr tarixli 167 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 9, maddə 693; 2001, № 11, maddə 722; 2002, № 3, maddə 148, № 7, maddə 455, № 10, maddə 635; 2003, № 10, maddə 629; 2005, № 4, maddə 386, № 6, maddə 534, № 8, maddə 782, № 10, maddə 977, № 11, maddə 1061, № 12, maddələr 1228, 1231; 2006, № 3, maddə 297, № 8, maddə 731, № 9, maddə 830, № 10, maddə 902, № 11, maddə 994; 2008, № 2, maddə 108, № 4, maddə 316, № 8, maddə 787; 2009, № 2, maddə 148, № 10, maddələr 846, 849, № 12, maddə 1079; 2010, № 6, maddə 555; 2011, № 10, maddə 971; 2012, №

3, maddə 263, № 5, maddələr 489, 495, № 7, maddə 777, № 11, maddə 1206, № 12, maddə 1354; 2013, № 4, maddə 444, № 5, maddə 578; 2014, № 1, maddə 76, № 5, maddələr 552, 589, № 6, maddə 746, № 8, maddə 1019, № 12, maddə 1685; 2015, № 12, maddə 1580; 2016, № 3, maddə 611, № 4, maddələr 777, 814, № 6, maddə 1226, № 8, maddə 1449, № 11, maddə 1937; 2017, № 1, maddə 135, № 3, maddə 493, № 6, maddə 1245, № 7, maddə 1491, № 9, maddə 1721, № 10, maddə 1883, № 12 (II kitab), maddə 2545; 2018, № 2, maddə 347, № 3, maddə 628, № 4, maddə 789, № 5, maddə 1122, № 6, maddələr 1360, 1367, № 9, maddə 1929, № 10, maddə 2166; 2019, № 1, maddə 169, № 3, maddələr 513, 564, № 5, maddələr 938, 967, № 6, maddə 1172, № 7, maddələr 1325, 1338, № 10, maddə 1674; 2020, № 6, maddə 783, № 10, maddələr 1282, 1299, № 12 (V kitab), maddə 1580; 2021, № 3, maddə 302, № 12, maddə 1509; 2022, № 4, maddə 414; 2023, № 5, maddə 723, № 6, maddə 851, № 8 (II kitab), maddələr 1256, 1273) ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasında notariat hərəkətlərinin aparılması qaydaları haqqında Təlimat"da aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. 15-ci hissənin üçüncü abzasına "maraqlı şəxs" sözlərindən sonra "(sosial xidmət müəssisəsində yerləşdirilən şəxslər istisna olmaqla)" sözləri əlavə edilsin.

2. Aşağıdakı məzmununda 15-2-ci hissə əlavə edilsin:

"15-2. Sosial xidmət müəssisələrinə yerləşdirilən şəxslər notariat ofisinə gəlmədən, əvvəlcədən onların xahişi ilə sosial xidmət müəssisəsinin rəhbərliyi tərəfindən verilmiş bildiriş (notariat hərəkətlərinin aparılması ilə əlaqədar yazılı və ya elektron müraciət) əsasında notariat

hərəkətlərinin aparılması üçün qanunvericiliklə tələb olunan sənədlər, o cümlədən sosial xidmət müəssisələrinə yerləşdirilən şəxsin şəxsiyyətini təsdiq edən sənəd ("Notariat haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 36-cı maddəsi nəzərə alınmaqla) notariusu təqdim edilməklə notariat hərəkəti sosial xidmət müəssisəsində aşağıdakı xüsusiyyətlər nəzərə alınmaqla həyata keçirilir:

15-2.1. bildirişdə müraciət edilən notariat hərəkətlərinin adı və sayı, xidmətin göstərildiyi yer və başlanma və başa çatma vaxtı (gün və saat), müraciət edəninin adı, soyadı, atasının adı, şəxsiyyətini təsdiq edən sənədin seriyası və nömrəsi və əlaqə vasitələri (mobil və stasionar telefon nömrələri) əks edilir;

15-2.2. sosial xidmət müəssisəsinin rəhbərliyi tərəfindən verilmiş bildiriş notariat işində saxlanılır;

15-2.3. sosial xidmət müəssisələrinə yerləşdirilən şəxslər tərəfindən verilən etibarnamələrin rəsmiləşdirilməsinə görə dövlət rüsumu və ya haqq, habelə notariat hərəkətləri ilə əlaqədar göstərilən xidmətə görə haqq alınır;

15-2.4. sosial xidmət müəssisələrinə yerləşdirilən şəxslər barəsində notariat hərəkətləri sosial xidmət müəssisələrinin olduğu inzibati ərazi üzrə notariat ofisinin və ya həmin müəssisənin yerləşdiyi əraziyə ən yaxın notariat ofisinin notariusu tərəfindən aparılır;

15-2.5. notarius nəqliyyat xərclərinin ödənilməsinə görə sosial xidmət müəssisələrinə yerləşdirilən şəxslər tərəfindən verilən etibarnamələrin təsdiq edilməsinə dair notariat hərəkətlərini aparmaqdan imtina edə bilməz."

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

№ 429

QƏRAR

Bakı şəhəri, 28 noyabr 2023-cü il

"İnzibati xəta haqqında protokolun, səlahiyyətli orqan (vəzifəli şəxs) tərəfindən inzibati xəta haqqında işə baxılarkən çıxarılan qərarın və inzibati xəta haqqında işin aidiyyəti üzrə göndərilməsi barədə qərardadın formalarının təsdiq edilməsi haqqında"

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2016-cı il 18 noyabr tarixli 466 nömrəli Qərarında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, "Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosessual Məcəlləsində, Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosessual Məcəlləsində, "Notariat haqqında", "Notariat haqqında" və "İnzibati icraat haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 24 oktyabr tarixli 1008-VIQD nömrəli Qanununun təbii və əlaqədar Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti qərara alır:

"İnzibati xəta haqqında protokolun, səlahiyyətli orqan (vəzifəli şəxs) tərəfindən inzibati xəta haqqında işə baxılarkən çıxarılan qərarın və inzibati xəta haqqında işin aidiyyəti üzrə göndərilməsi barədə qərardadın formalarının təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2016-cı il 18 noyabr tarixli 466 nömrəli Qərarında (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2016, № 11, maddə 1954; 2019, № 6, maddə 1142; 2021, № 10, maddə 1170; 2022, № 2, maddə 180) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1. Həmin Qərarla təsdiq edilmiş 2-1 nömrəli əlavə - "Əmək, məşğulluq, əmək pensiyaları, sosial müavinətlər və icbari sığorta sahələrində qanunvericiliyin po-

zulması ilə əlaqədar tərtib edilən inzibati xəta haqqında Elektron Protokol"da "və hüquqi ünvanı" sözləri ", hüquqi və faktiki ünvanları" sözləri ilə əvəz edilsin.

2. Həmin Qərarla təsdiq edilmiş 3 nömrəli əlavə - "Yol hərəkəti qaydaları, yol hərəkəti təhlükəsizliyinin təmin edilməsi və avtomobil yollarından istifadə qaydaları oleyhinə olan və bu qaydaların pozulması ilə əlaqədar digər inzibati xətlərlə bağlı çıxarılan inzibati tənbeh və ya icazə haqqında Elektron Qərar"la "fərdi identifikasiya nömrəsi" sözlərindən sonra "(əcnəbilerin və ya vətəndaşlığı olmayan şəxslərin müvəqqəti, yaxud daimi yaşamaq üçün icazə vəsiqələrinin, habelə qaçqın vəsiqələrinin seriyası və nömrəsi), yaşayış yeri və olduğu yer, fiziki şəxs işlədiyi halda iş yeri, sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olduqda VÖEN-i" sözləri əlavə edilsin.

3. Həmin Qərarla təsdiq edilmiş 3-1 nömrəli əlavə - "Əmək, məşğulluq, əmək pensiyaları, sosial müavinətlər və icbari sığorta sahələrində qanunvericiliyin pozulması ilə əlaqədar çıxarılan inzibati tənbeh və ya icazə haqqında Elektron Qərar"da "və yaşadığı ünvan" sözləri "(əcnəbilerin və ya vətəndaşlığı olmayan şəxslərin müvəqqəti, yaxud daimi yaşamaq üçün icazə vəsiqələrinin, habelə qaçqın vəsiqəsinin seriyası və nömrəsi), yaşayış yeri və oldu-

ğu yer, doğum tarixi, fiziki şəxs işlədiyi halda iş yeri, sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olduqda VÖEN-i" sözləri ilə əvəz edilsin.

4. Həmin Qərarla təsdiq edilmiş 4 nömrəli əlavə - "İnzibati tənbeh və ya icazə haqqında Qərar"la "vətəndaşın fərdi identifikasiya nömrəsi" sözlərindən sonra "(əcnəbilerin və ya vətəndaşlığı olmayan şəxslərin müvəqqəti, yaxud daimi yaşamaq üçün icazə vəsiqələrinin, habelə qaçqın vəsiqəsinin seriyası və nömrəsi), yaşayış yeri və olduğu yer, fiziki şəxs işlədiyi halda iş yeri, sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olduqda VÖEN-i" sözləri əlavə edilsin.

5. Həmin Qərarla təsdiq edilmiş 5 nömrəli əlavə - "İnzibati cərimənin şərti olaraq təbii edilməsi haqqında Qərar"la "vətəndaşın fərdi identifikasiya nömrəsi" sözlərindən sonra "(əcnəbilerin və ya vətəndaşlığı olmayan şəxslərin müvəqqəti, yaxud daimi yaşamaq üçün icazə vəsiqələrinin, habelə qaçqın vəsiqəsinin seriyası və nömrəsi), yaşayış yeri və olduğu yer, fiziki şəxs işlədiyi halda iş yeri, sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olduqda VÖEN-i" sözləri əlavə edilsin.

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Qarabağ Universiteti Azərbaycan təhsilinin rəmzlərindən olacaq

Üç ildir ki, işğaldan azad olunmuş bütün torpaqlarda bərpa-quruculuq işləri sürətlə davam edir. Bununla yanaşı, keçmiş məcburi köçkünlərin mərhələli şəkildə doğma el-obalarına qayıdışı həyata keçirilir.

Təbii ki, "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı"na qısa müddətdə başlanılması Qarabağda və Şərqi Zəngəzurdə görülən sürətli quruculuq işlərinin nəticəsidir. Həmin ərazilərdə əhalinin yüksək həyat səviyyəsinin təminatı üçün genişmiqyaslı bərpa-quruculuq işləri aparılır, infrastruktur bərpası edilir, yollar salınır, evlər tikilir, mədəniyyət abidələri restavratsiya edilir, təhsil, səhiyyə ocaqları istifadəyə verilir.

Sentyabr ayında Qarabağda keçirilmiş lokal xarakterli antiterror tədbirlərindən sonra Azərbaycanın bütün ərazilərində suverenliyinin təmin edilməsi, separatçı qüvvələrin təslim olması ilə Xankəndidə əzadlığımıza qovuşdu.

Bu günlərdə isə daha bir tarixi anlar yaşayırıq. Prezident İlham Əliyevin sərəncamına əsasən, vaxtı ilə Xankəndi şəhərində yerləşən ali təhsil müəssisəsinin əsasında Elm və Təhsil Nazirliyinin tabeliyində "Qarabağ Universiteti" publik hüquqi şəxs yaradılacaq.

Xatırladaq ki, Qarabağ regionunda ilk ali təhsil ocağı Xankəndidə yaradılıb. Bu ali təhsil ocağı 1969-cu ildə Azərbaycan Pedaqoji İnstitutunun filialı kimi fəaliyyətə başlasa da, Ulu Öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsünə əsasən filial Azərbaycan Nazirlər Sovetininin 28 noyabr 1973-cü il

li kadrların hazırlığını həyata keçirən ali təhsil müəssisəsinin təşkilatı zərurətini meydana çıxarıb. Bütün bunlar nəzərə alınaraq kadr tələbatının ödənilməsi və tarixən mövcud olmuş təhsil ocaqlarının yaşayış mərkəzlərinə köçürülməsi Qarabağ Universiteti təsis edilir.

Qarabağda yerləşən ali təhsil ocağı gün gələcək ki, dünyanın ən qabaqçıl universitetlərindən birinə çevriləcək, adı dillər əzbəri olacaq.

Milli Məclisin Elm və təhsil komitəsinin sədr müavini Musa Qasimli "Azərbaycan" qəzetinə açıqlamasında deyib ki, Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə Qarabağ Universitetinin yaradılması müasir tariximizin ən önəmli hadisələrindən biridir.

İşğaldan azad olunmuş torpaqlarımız dirçəldikcə, həmin ərazilərdə Azərbaycan ruhu, təhsili, elmi, mədəniyyəti yenidən qaydır. "Universitetin yaradılması həm də ona görə böyük tarixi əhə-

miyyət daşıyır ki, orada yüksəkixtisaslı kadrlar hazırlanacaq, bölgənin inkişafında müstəsna rol oynayan layihələr həyata keçiriləcək. Xankəndidə yerləşən Qarabağ Universitetində gənc alimlər yetişdiriləcək".

M.Qasimlinin fikrincə, Xankəndidə universitetin yaradılması həm də siyasi mənə daşıyır. Bu, xaricdəki anti-Azərbaycan qüvvələrinin hərəkətlərinə dövlətimizin həm də elm və təhsil yolu ilə cavabdır.

Komitə sədrinin müavini Qarabağ Universitetinin ölkəmizin ən qabaqçıl ali təhsil müəssisələrindən biri olacağına, dünyanın təhsil ocaqları çərçivəsində özünəməxsus yer tutacağına inandığını ifadə edib. Vurğulayıb ki, bu universitet Azərbaycan elm və təhsilinin rəmzlərindən birinə çevriləcək.

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Zəfərin reallıqları Ağdərəni də quruculuq və inkişaf ünvanına çevirəcək

Ölkə Prezidenti tərəfindən Milli Məclisə qanunvericilik təşəbbüsü qaydasında "Azərbaycan Respublikasının Ağdərə rayonunun yaradılması haqqında" qanun layihəsi təqdim olunub. Noyabrın 27-də parlamentin Regional məsələlər komitəsinin iclasında qanun layihəsinə baxılıb və Milli Məclisin plenar müzakirəsinə tövsiyə edilib.

1930-cu ildə təşkil olunan rayon

İlk dəfə 1930-cu ildə təşkil olunan Ağdərə rayonu keçmiş Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətinin tərkibində olub. Rayon 1991-ci ilə qədər Mardakert adlanıb. 1991-ci ilin noyabr ayında qəbul edilən "Azərbaycan Respublikasının Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətini ləğv etmək haqqında" qanunla rayonun adı dəyişdirilərək Ağdərə adlandırılıb. Eyni zamanda həmin vaxtdan Martuni rayonu Xocavənd adlandırılıb, Əsgəran və Hadrut rayonları ləğv olunub, Xocalı şəhəri mərkəz olmaqla Xocalı rayonu yaradılıb. Ləğv edilmiş Əsgəran rayonunun ərazisi Xocalı rayonunun, Hadrut rayonunun ərazisi isə Xocavənd rayonunun tərkibinə verilib.

"Azərbaycan Respublikasının inzibati ərazi bölgüsündə qismən dəyişiklik edilməsi haqqında" Milli Məclisin 13 oktyabr 1992-ci il tarixli qərarı ilə Ağdərə rayonu 1992-ci il oktyabrın 13-də ləğv olunub. Qərara əsasən, rayonun kəndləri və onlara məxsus torpaq sahələri Tərtər, Ağdam və Kolbəcər rayonlarının inzibati tərkibinə verilib. Rayonun mərkəzi Ağdərə şəhəri Tərtər rayonuna verilib.

İşğal olunana qədər yerli əhali olan azərbaycanlılar keçmiş Ağdərə rayonunun, əsasən, 14 kəndində - Sırxavənd, Bəşirlər, Qaralar, Qaralar, Baş Güneypəyə, Orta Güneypəyə, Xatınbəyli, Manikli, Tellibinə, Narınclar, Çərəkətar, İmarət-Qorvənd, Umudlu, Yeni Qaralar kəndlərində və Gəncxana sovxoz qəsəbəsində yaşayıblar. Bu 14 kənddə 14 min nəfərdən çox azərbaycanlı yaşayıb və işğaldan sonra onlar öz doğma yurdlarından məcburən köçkün düşərək Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində məskunlaşıblar.

Ağdərənin işğal AXC-Müsavat cütlüyünün yarıtmaz idarəçiliyinin nəticəsi idi

Ağdərə şəhəri və ləğv edilmiş rayonun kəndləri

1993-cü ilin iyulunda ermənilər tərəfindən işğal olunmuşdu. Bu işğal o dövrdə respublikamızda AXC-Müsavat cütlüyünün yarıtmaz idarəçiliyi nəticəsində yaranan proseslərin nəticəsi idi. Qiyam qaldıran S.Hüseynovun nəzarətində olan hərbi hissələrin döyüş mövqelərini ataraq Bakıya doğru irəliləməsindən istifadə edən ermənilər iyulun 7-də Xankəndidən 62 kilometr şimalda yerləşən Ağdərə şəhərini və ətraf kəndləri işğal etmişdilər.

İşğal olunana qədər yerli əhali olan azərbaycanlılar keçmiş Ağdərə rayonunun, əsasən, 14 kəndində - Sırxavənd, Bəşirlər, Qaralar, Qaralar, Baş Güneypəyə, Orta Güneypəyə, Xatınbəyli, Manikli, Tellibinə, Narınclar, Çərəkətar, İmarət-Qorvənd, Umudlu, Yeni Qaralar kəndlərində və Gəncxana sovxoz qəsəbəsində yaşayıblar. Bu 14 kənddə 14 min nəfərdən çox azərbaycanlı yaşayıb və işğaldan sonra onlar öz doğma yurdlarından məcburən köçkün düşərək Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində məskunlaşıblar.

Tərtərdən 851,25, Kolbəcərdən 735,84, Ağdamdan 73,74 kvadratkilometr...

Sentyabr ayında həyata ke-

Yayıcı, Həsəniz, İmarət-Qorvənd, Çapar, Zardaxaç, Kola-tağ, Damğalı, Qızılqaya, Yuxarı Ortağ, Qozlu, Qozlukörpü, Narınclar, Vəngli, Çor-manlı və Şahmansurlu kəndləri, Tərtər rayonundan Ağabəyli, Canyataq, Gülyataq, Çardaqlı, Lüləşaz, Meqrelalay, Həsənqaya, Çiləbürt, Göyarx, Maralyansarov, Kiçik Qarabəy, Qızıloba, Seysulan, Yarımcı, Aşağı Ortağ, Qasapet, Dəmirlı, Sıxarx, Taliş, Ulu Qarabəy, Umudlu, Zeylik kəndləri və Ağdərə şəhəri Ağdərə rayonunun tərkibinə verilməkdir.

Ağdərə rayonunun yaradılması bərpa və quruculuq işlərinə mühüm töhfə olacaq

Əsasən dağlıq, şorq hissəsi isə düzənliklərdən ibarət olan Ağdərə faydalı qazıntılarla - polimetall yatağı, ohəngdəyi və gipslə zəngindir. Ağdərə Dağlıq Qarabağın mühüm kənd təsərrüfatı rayonlarından idi, iqtisadiyyatında üzümçülük, taxılçılıq, tütüncülük və heyvandarlıq əsas yer tutub. İşğaldan əvvəl ermənilər rayonun təbii ehtiyatlarını talan etmiş, ekologiyasına böyük ziyan vurmuşdular. O cümlədən ermənilər Sərsəng Su Anbarından respublikamızın ətraf rayonlarına qarşı ekoloji terror həyata keçirmişlər. İşğal dövründə ermənilər rayon ərazisindəki tarixi memarlıq abidələrini də ya dağıtmış, ya da onların erməniləşdirilməsinə cəhd göstərmişlər.

Hazırda Azərbaycan dövlətinin milli prioriteti azad edilmiş ərazilərin bərpası və keçmiş məcburi köçkünlərin doğma vətənlərinə köçürülməsidir. Ağdərə rayonunun yaradılması həmin ərazilərdə aparılacaq bərpa və quruculuq işlərinə mühüm töhfə olacaq. Ağdərənin yaradılması ilə Azərbaycanın rayonların sayı 67-yə çatacaq.

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

Azərbaycan ilə Əlcəzair arasında çoxtərəfli formatlarda əməkdaşlıq məsələləri müzakirə edilib

Noyabrın 29-da Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov ölkəmizdə səfərdə olan Əlcəzairin Xarici İşlər və Xaricdəki Milli İcma Nazirliyinin baş katibi Lounes Magraman ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüşdə Azərbaycanla Əlcəzair arasında mövcud dostluq və əməkdaşlıq münasibətlərinin genişləndirilməsi perspektivləri ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb, iki ölkə arasında siyasi dialoqun, məsləhətləşmə mexanizminin, parlamentlararası əməkdaşlığın və qarşılıqlı yüksək səviyyəli səfərlərin önəmi vurğulanıb.

Görüşdə iki ölkə arasında enerji, kənd təsərrüfatı, humanitar, səhiyyə və digər sahələrdə əməkdaşlığın perspektivləri, regional və çoxtərəfli formatlarda əməkdaşlıq məsələləri ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Ölkəmizin Qoşulmama Hərəkatına sədrliyi dönməndə irəli sürülmüş təşəbbüslərin təsisatın yenidən dirçəlməsi istiqamətində mühüm rol oynadığı təqdir olunub. Əlcəzairin BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasının qeyri-daimi üzvü seçilməsinin önəmi vurğulanıb, beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlığın gücləndirilməsinin vacibliyi diqqətə çatdırılıb.

Söhbət zamanı müqabil tərəf Azərbaycana qarşı hərbi təcavüzün tarixi, postmünaqişə dövründə Cənubi Qafqaz regionunda dayanıqlı sülhün təsis edilməsi barədə ölkəmizin baxış barədə məlumatlandırılıb.

Görüşdə yeni əməkdaşlıq istiqamətləri və qarşılıqlı maraq kəşb edən digər regional məsələlər üzrə fikir mübadiləsi aparılıb.

Azərbaycan və Əlcəzair Xarici İşlər nazirlikləri arasında siyasi məsləhətləşmələr keçirilib

Noyabrın 29-da Bakıda Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi ilə Əlcəzair Xalq Demokratik Respublikasının Xarici İşlər və Xaricdəki Milli İcma Nazirliyi arasında siyasi məsləhətləşmələrin ilk iclası keçirilib.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, Azərbaycan tərəfindən siyasi məsləhətləşmələrə xarici işlər nazirinin müavini Yalçın Rəfiyev, Əlcəzair tərəfindən isə Xarici İşlər və Xaricdəki Milli İcma Nazirliyinin baş katibi Lounes Magraman rəhbərlik edib.

Məsləhətləşmələr zamanı Azərbaycanla Əlcəzair ara-

sında mövcud dostluq və əməkdaşlıq münasibətlərinin genişləndirilməsi perspektivləri ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb, iqtisadi-ticarət əlaqələrinin saxlanılmasına və parlamentlararası əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi, eləcə də qarşılıqlı yüksək səviyyəli səfərlərin intensivləşdirilməsinin önəmi vurğulanıb.

İclas zamanı həmçinin təhsil, mədəniyyət, turizm, səhiyyə və bir sıra başqa sahələrdə əməkdaşlığın perspektivləri müzakirə olunub, iki ölkənin aidyyəti qurumlarının iştirakı ilə Birgə İqtisadi Komissiyanın təsis edilməsinin müvafiq istiqamətlərdə ikitərəfli əlaqələrin inkişafına təkan verəcəyi vurğulanıb. Çoxtərəfli əmək-

daşlıq platformaları çərçivəsində əməkdaşlıq məsələləri toxunan tərəflər BMT, Qoşulmama Hərəkatı və İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı çərçivəsində mövcud təmasların səviyyəsindən məmnunluq ifadə ediblər. Ölkəmizin Qoşulmama Hərəkatına sədrliyi dövründə irəli sürülmüş təşəbbüslərin hərəkatın beynəlxalq münasibətlər sistemində mövqeyinin möhkəmlənməsinə xidmət etməsi təqdir olunub, beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində bundan sonra da ikitərəfli əməkdaşlığın müsbət dinamikasının qorunub saxlanmasının vacibliyi diqqətə çatdırılıb.

İclasda regional və beynəlxalq siyasi proseslər ətrafında da fikir mübadiləsi aparılıb.

Varşavada Azərbaycanşünaslıq Mərkəzinin 5 illiyi qeyd olunub

Varşava Universitetinin Şərqişünaslıq fakültəsinin nəzdində fəaliyyət göstərən Azərbaycanşünaslıq Mərkəzinin 5 illiyi qeyd olunmuşdur.

Tədbirdə səfir Nərgiz Qurbanova, Varşava Universitetinin Şərqişünaslıq fakültəsinin dekani Piotr Taraxa, Mərkəzi Asiya xalqları və türkologiya kafedrasının rəhbəri Aqata Barye-Stajnska, Azərbaycan Respublikasının Beynəlxalq İnkışafa Yardım Agentliyinin nümayəndəsi Yusif Vəzirov, eləcə də Varşava Universitetinin müəllim və tələbə heyəti, bu ölkədə fəaliyyət göstərən digər ali təhsil müəssisələrinin təmsilçiləri, Polşada akkredita olunmuş diplomatik korpusun nümayəndələri, o cümlədən Azərbaycan diasporunun nümayəndələri iştirak etmişlər.

Tədbirdə çıxış edən səfir N.Qurbanova 2023-cü ilin Azərbaycan tarixində və mədəniyyətində bir sıra yubileylər baxımından əlamətdar olduğunu qeyd edərək bu xüsusda Azərbaycanşünaslıq Mərkəzinin yaradılmasının 5 illiyini xüsusi vurğulamışdır. O, mərkəzin əsas mis-

siyasının Azərbaycan dilinin, eləcə də Azərbaycanın qədim tarixinin və zəngin mədəni irsinin təbliği olduğunu bildirmiş, onun həmçinin Azərbaycan və Polşanın elmi tədqiqat dairələri arasında akademik əlaqələrin genişləndirilməsinə xidmət etdiyini söyləmişdir. Səfir mərkəzin bu istiqamətdə aktiv fəaliyyətinin Azərbaycan ilə Polşa arasında mədəni əlaqələrin daha da inkişafına töhfə verdiyini xüsusi məmnunluqla qeyd etmişdir.

N.Qurbanova eyni zamanda Azərbaycanın aparıcı ali təhsil ocaqlarından biri və Cənubi Qafqazın slavyan dillərinin tədrisi sahəsində ən böyük təhsil müəssisəsi olan Bakı Slayyan Universitetində 2006-cı ildən etibarən fəaliyyət göstərən Polyak Dili və Mədəniyyəti Mərkəzinin fəaliyyətini xatırlamışdır. Səfir mərkəzin məqsədinin Azərbaycan və Polşa arasında mədəni əməkdaşlığın genişləndirilməsi, gənclərin hər iki ölkənin mədəniyyətinə, tarixinə marağının artırılması, universitetdə polyakşünaslığın təkmilləşdirilməsinə töhfə vermək olduğunu söyləmişdir.

Milli Məclisdə "Ailə sağlamlığı və dəyərləri qanunvericilik aspektində" mövzusunda ictimai dinləmə keçirilib

Noyabrın 29-da Milli Məclisin Ailə, qadın və uşaq məsələləri və Səhiyyə komitələrində "Ailə sağlamlığı və dəyərləri qanunvericilik aspektində" mövzusunda birgə ictimai dinləmə keçirilib.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsindən verilən məlumata görə, Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsinin sədri Hicran Hüseynova müzakirəyə çıxarılan mövzunun vacibliyindən danışıq, ailənin hom şəxsiyyət, həm də cəmiyyət üçün böyük əhəmiyyətə malik ümumbəşəri dəyər olduğunu qeyd edib. O, ailə institutunu sosial, mədəni, iqtisadi və siyasi dəyişiklikləri öks edən dinamik sosial qurum kimi dəyərləndirib. Komitə sədri belə aktual mövzuların ictimai müzakirəsinin keçirilməsi üçün yaratdığı şəraitə görə Milli Məclisin rəhbərliyinə, parlamentin spikeri Sahibə Qafarova və təşəkkürünü ifadə edib.

Hicran Hüseynova Ulu Öndər Heydər Əliyevin cəmiyyətin inkişafında ailənin, ailə münasibətlərinin rolunu yüksək dəyərləndirdiyini bildirib. O qeyd edib ki, məhz Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə ölkəmiz bu sahədə mühüm beynəlxalq müqavilələrə qoşulmuş və yeni qanunlar qəbul edilmişdir. Ümummilli Liderin müəllifi olduğu Azərbaycan Konstitusiyasında ailənin mahiyyəti, ailə üzvlərinin vəzifə və hüquqları da xüsusi maddələrdə müəyyən edilib. Komitə sədri Ailə Məcəlləsinin qəbul edilməsini bu sahədə önəmli addım adlandıraraq, ailələrin sağlamlığının təşkilatı, ailə üzvlərinin hüquqlarının qorunması istiqamətində qanunvericilik bazasının davamlı olaraq təkmilləşdirildiyini deyib.

Komitə sədri bildirib ki, Prezident İlham Əliyev tərəfindən ailə institutunun möhkəmləndirilməsi, onun sosial rifahının yaxşılaşdırılması, ailə üzvlərinin hüquqlarının müdafiəsi sahəsində mühüm addımlar atılıb. Bu sahədə lazımı qanunlar qəbul edilib, dövlət proqramları həyata keçirilib. O, 44 günlük Vətən müharibəsin-

deyən, torpaqlarımız uğrunda şəhid olan gənclərimizin əsl vətənpərvorlik ruhunda, sağlam ailə mühitində böyüdü-yünü deyərək, bu dəyərlərin qorunub saxlanılmasının vacibliyindən bəhs edib.

Sonra parlamentin Səhiyyə komitəsinin sədri Əhliman Əmiraslanov çıxış edib. O, bugünkü dinləmədə aktual məsələnin müzakirə olunduğunu bildirdi. Komitə sədri ailə dəyərlərinin təbliği, sağlam ailə mühitinin formalaşdırılması, milli-mənəvi dəyərlərin qorunmasının vacibliyindən danışıq, ölkə Prezidenti İlham Əliyevin, Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyevanın bu sahədə daim diqqət və qayğı ilə yanaşdıqlarını vurğulayıb. O qeyd edib ki, dövlət başçısı tərəfindən ana və uşaqların hüquqlarının təmin edilməsi, onların sağlamlığının qorunması ilə bağlı bir çox sənədlər imzalanıb. O, Milli Məclisdə də bu sahənin qanunvericilik bazasının daim təkmilləşdirildiyini söyləyib.

Əhliman Əmiraslanov çıxışında ölkədə ana və uşaq ölümü ilə bağlı vəziyyətdən, bu problem aradan qaldırılması istiqamətində görülən işlərdən danışıq. O, səhiyyə qurumlarının maddi-texniki bazasının möhkəmləndirilməsi, kadrların yetişdirilməsi, mütəxəssislərin hazırlanması istiqamətində həyata keçirilən tədbirlərin əhəmiyyətindən bəhs edib. Bu sahədə qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsinin vacibliyini qeyd edən komitə sədri Ailə Məcəlləsinin edilən dəyişiklikləri, qəbul edilən digər qanunvericilik aktlarını diqqətə çatdırıb.

İctimai dinləmədə səhiyyə nazirinin müavini İlqar Qasımov Səhiyyə Nazirliyinin ana

deyərli və ölümlə nəticələnməyən ağır əlmlərlə bağlı fəaliyyəti barədə danışıq. O bildirdi ki, regionlarda selektiv abortlarla bağlı maarifləndirmə işləri aparılır və görülən işlərin müsbət dinamikası müşahidə olunmaqdadır.

Elm və təhsil nazirinin müavini Firudin Qurbanov uşaq və gənclərimizin ailə dəyərlərinə hörmət ruhunda tərbiyə olunmasının əhəmiyyətini vurğulayıb. O, Elm və Təhsil Nazirliyinin milli, mənəvi və ailə dəyərlərinin təbliği istiqamətində həyata keçirdiyi layihələr barədə məlumat verib.

Əmək və əhalinin sosial müdafiəsi nazirinin müavini Vüsal Nəzirli bildirdi ki, təmsil etdiyi nazirlik ailə institutunun möhkəmləndirilməsi, uşaqların hüquqlarının qorunması istiqamətində müvafiq tədbirlər görür. O, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin səlahiyyətləri çərçivəsində valideyn hüquqlarının qorunması, ailələrin sosial rifahının yüksəldilməsi ilə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb. Çıxışlarda bu gün ölkəmizdə ailə siyasəti sahəsində möhkəm qanunvericilik bazasının olduğu bildirilib.

Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsinin sədri Hicran Hüseynova tədbirə yekun vuraraq, məsələnin vacibliyini bir daha qeyd edib və səsləndirilən təkliflərə münasibət bildirdi.

İctimai dinləmədə Bakı şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinin müdiri Mehriban Vəliyeva, Bakı şəhər Baş Səhiyyə Mərkəzinin direktoru Elçin Əmirrov, aidyyəti qurumların nümayəndələri, qeyri-hökumət təşkilatlarının təmsilçiləri və digər rəsmi şəxslər iştirak ediblər.

"Azərbaycan"

Hərbçilərin xidmət keçməsi və pensiya təminatları sahəsində hüquqi baza möhkəmləndirilir

Noyabrın 29-da Milli Məclisin Əmək və sosial siyasət komitəsinin iclası keçirilib.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsindən verilən məlumata görə, iclası açan komitə sədri Musa Quliyev gündəliyə "Hərbi qulluqçuların statusu haqqında", "Hərbi xidmətkeçmə haqqında" Əsasnamənin təsdiq edilməsi barədə", "Əmək pensiyaları haqqında" və "Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında" qanunlarda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsinin birinci oxunuşda müzakirəsinin daxil edildiyini deyib.

Komitə sədri bildirib ki, müzakirəyə təqdim edilən qanun layihəsi Silahlı Qüvvələrimizin daha da güclənməsi, hərbiçilərin kadr hazırlığı, təhsili, xidmətkeçmə, sosial müdafiə və pensiya təminatları sahəsində hüquqi bazanın möhkəmlənməsi məqsədi ilə hazırlanıb.

Sonra Əmək və sosial siyasət komitəsinin üzvü Arzu Nağıyev qanun layihəsinə təklif olunan dəyişikliklər barədə

deputatlara ətraflı məlumat verib. O bildirdi ki, qanun layihəsi hərbi qulluqçuların pensiya hüququ, təhsil almaq hüququ və xidmətkeçmə müddətləri ilə bağlı dəyişiklikləri nəzərdə tutur.

Hərbi qulluqçuların potensialından daha uzun müddət və səmərəli istifadə edilməsinə yönəlik dəyişikliklərdən danışıq Arzu Nağıyev qeyd edib ki, sənəddə hərbi qulluqçuların təhsil almaq imkanları genişləndirilir. O, layihədə qadınların həqiqi hərbi xidmətdə ehtiyatda olmalarının son yaş hədlərinin kişi cinsli hərbi qulluqçularla bərabərləşdirilməsinin gənc bərabərliyinin tə-

minatını xidmət etdiyini deyib. Hərbi qulluqçuların təcrübəsindən daha səmərəli və uzun müddət yararlanmaq üçün qanun layihəsində təsbit olunan müddəaları diqqətə çatdıraraq Arzu Nağıyev vurğulayıb ki, sənəddə dövlət tərəfindən hazırlanmasına zaman və resurs sərf edilmiş hərbi qulluqçuların formalaşmış təcrübəsindən daha uzun müddət istifadə etmək məqsədilə hərbi qulluqçu kimi pensiyaya çıxmaq üçün minimum xidmətkeçmə tələbinin 20 təqvim ilindən 25 təqvim ilə qədər artırılması hərbi qulluqçuların pensiya təminatında hər hansı azalmayı istisna etməklə, bir

sıra qurumların hərbi qulluqçularının pensiya təminatında artımı nəzərdə tutur. Belə ki, minimum xidmət müddətinin artırılması ilə yanaşı, həmin dövrə görə qulluq stajına görə əlavənin faizinin də 50-dən 65-ə qaldırılması təklif edilib.

Müdafiə Nazirliyinin Hüquq İdarəsinin rəisi Elçin Əliyev qanun layihəsinin hazırlanması prosesindən danışıq. O vurğulayıb ki, parlamentin müzakirəsinə təqdim olunan layihə hərbi qulluqçuların potensialından daha uzun müddət və səmərəli istifadə edilməsinə və onların peşəkarlığının və sosial müdafiəsinin gücləndirilməsinə xidmət edir.

İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin İdarə Heyəti sədrinin müavini Nigar Bayramova icbari tibbi sığorta çərçivəsində ana və uşaqlara göstərilən tibbi xidmətlər barədə fikirlərini bölüşüb, bu sahədə maarifləndirmə işinin vacibliyini qeyd edib.

Mövzu ilə bağlı müzakirələrdə deputatlar Kamilə Əliyeva, Sədaqət Vəliyeva, Müfəttiş Məmmədli, parlament Aparatının Sosial qanunvericilik şöbəsinin müdiri Adil Vəliyev, Daxili İşlər Nazirliyinin Baş İctimai Təhlükəsizlik İdarəsinin şöbə rəisi İmran Əliyev, Ədliyyə Nazirliyinin baş məsləhətçisi Aygün Şahbanova, Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin şöbə müdiri Taliyö İbrahimova çıxış ediblər. Müzakirələrdə ailə institutunun möhkəmləndirilməsi, erkən nikahların qarşısının alınması, qadın və uşaqların sağlamlığının qorunması, ailələrin sosial rifahının yüksəldilməsi ilə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb.

Çıxışlarda bu gün ölkəmizdə ailə siyasəti sahəsində möhkəm qanunvericilik bazasının olduğu bildirilib. Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsinin sədri Hicran Hüseynova tədbirə yekun vuraraq, məsələnin vacibliyini bir daha qeyd edib və səsləndirilən təkliflərə münasibət bildirdi.

Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsinin sədri Hicran Hüseynova tədbirə yekun vuraraq, məsələnin vacibliyini bir daha qeyd edib və səsləndirilən təkliflərə münasibət bildirdi.

İctimai dinləmədə Bakı şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinin müdiri Mehriban Vəliyeva, Bakı şəhər Baş Səhiyyə Mərkəzinin direktoru Elçin Əmirrov, aidyyəti qurumların nümayəndələri, qeyri-hökumət təşkilatlarının təmsilçiləri və digər rəsmi şəxslər iştirak ediblər.

"Azərbaycan"

Müəllifi İlham Əliyevdir

Toğanalı-Kəlbəcər-İstisu avtomobil yolunun şah əsəri olan Murovdağ tunelində axşam çatdıq...

24 saatlıq fasiləsiz iş prosesində gecə növbəsi yeni başlayıb...

Azərbaycanlılardan və türklərdən ibarət işçi heyətinin bir qismi saxtadan dal-dalanmaq üçün tikilən keçidlə dağların qoynuna - yataqxanaya qalxır, yeni gəzlər isə xüsusi təhlükəsizlik tədbirləri altında çalışmağa başlayırlar.

Nəhəng xüsusi təyinatlı maşınlar, ekskavatorlar, tunel hündürlüyündə iri texniki avadanlıqlar, dərinlikdə qazıntı üçün törədilən partlayışların sadası gecənin səssizliyinə pozur...

Dünyanın ən uzun tunelləri sırasında olan Murovdağ tunelində gərgin iş günü davam edir...

Sürət, keyfiyyət, təhlükəsizlik...

"Proyapı" şirkətinin əməkdaşı, layihənin texniki nəzarət üzrə rəhbəri Sezgin Çakırın həmsöhbət oluruq. 32 illik yol, tunel, körpü inşaatı təcrübəsinə sahib olan Sezgin bəy Türkiyədə, İraqda, Kamerunda və digər ölkələrdə çalışıb. 6 ildir Azərbaycanda fəaliyyət göstərən həmsöhbətimiz 2021-ci ilin yanvarından Qarabağ və Şərqi Zəngəzur bölgəsindədir. Şuşaya Zəfər yolunun çəkilişinin ilk günlərindən fəaliyyətə başlayan müsahibimiz son 6 aydır Toğanalı-Kəlbəcər-İstisu avtomobil yolu layihəsində çalışır.

Sezgin bəy məlumat verir ki, sol və sağ hissələrinin (sol hissəsi 11713,1 metr, sağ hissəsi isə 11691,9 metr) ümumi uzunluğu 23405 metr olacaq Murovdağ tuneli 3250 metr hündürlüyə malik Murovdağ zirvəsinin altı ilə keçir. Tunel iki istiqamətdən - giriş və çıxış nöqtələrindən paralel qazılır və tam ortada qazıntı işləri birləşərək, kəşimə nöqtəsində başa çatacaq. Murovdağ tunelinin hər iki hərəktə istiqaməti üzrə qazma, püskürtmə və kəmərləmə işləri tamamlanıb, sağ və sol hissələri birləşdirən 20 bağlantılı yolu (keçid tunel) inşa edilib.

Tunel Azərbaycan və azərbaycanlılar üçün bir yeniliktir. Xarici ölkələrdə olarkən həssədlə baxdığımız bu nəqliyyat infrastrukturunu artıq mülkiyyətimizdə də yaradılır və özü də dünyanın ən uzun analoqları sırasına girir. Bu baxımdan əlbəttə ki, sadə vətəndaşın sadə sualları da yanar ki, yol inşaatçıları, adətən, onları gülməsinlər cavablandırılır.

"Toğanalıdan Zəngəzur sərhədlərinədək yolları tuneləşdirmək olmazdı? Bu qədər əziyyətlə dəyərdimi" sualımıza da əlavə təbəsümün cavab verir Sezgin Çakır: "Bu tunellər hər bir yolun vacib prioriteti olan əsas məsələlərə - sürət, keyfiyyət və təhlükəsizlik tələblərinə tam cavab verir. Yeni tunellər olmasa, bu tələblər də ödənməyəcək. Sürətin yüksəkliyi zamana qənaət, keyfiyyəti yəni rahatlığı təmin edəcək, təhlükəsizlik isə insanların həyatını qoruyacaq. Bu bölgənin çox çətin relyefi var. Yolların aksəriyyəti sətir aşırımlar, dolanbac keçidlər, təhlükəli sürüşmə zonalarından ibarətdir. Prezident İlham Əliyev bu layihəyə qərar verərkən, çox böyük müdriklik edib, ən əsası Azərbaycanın sabahını düşünüb".

Ətraf edək ki, Azərbaycanda dağları dəlməklə tunel tikintisi təcrübəsi yoxdur. Yeganə istisna 1958-1960-cü illərdə Laçında inşa olunan 200 metrlik kiçik tuneldir. Növbəti sualımız da elə tunel təhlükəsizliyi ilə bağlıdır: "Bəs 3.250 metr hündürlükdə dağ silsiləsinin yüz minlərlə ton ağırlıqlı kütləsinin 24 km-lik tunel onillikləri boyu saxlaya biləcəkmiz?"

Bu prosesin peşəkar izahı verən Əyyub Hüseynov tunel tikintisində istifadə olunan yeni metodlar, yüklüylü paylamaqla azaltmaq təcrübəsi, müasir qazma üsulları, armaturlanma, yamaqların bərkidilməsi, püskürdülme, betonlama və bu prosesin zəruri mərhələləri barədə geniş məlumat verir. Əsas əladığımız odur ki, bu tunellər onilliklərə yox, əsrlərə davam götərəcək. Zəfərimiz kimi əbəd olacaq!

(Əvvəlki qəzetin 29 noyabr tarixli nömrəsində)

Bakıdan Zəngəzura...

Əkrəm Tütüncü: "Sizin, bizim zəfər yoxdur, böyük türk dünyasının zəfəri var və bu zəfərin nəticələrini, hədəflərini gerçəyə çevirmək, - necə ki yollar, tunellər də bura aiddir, - bizim namus borcumuzdur, şəraf məsələmizdir. Başqa cür ola da bilməz! Prezident İlham Əliyev Murovdağ tunelinin təməlini qoyanda tunelin girişlərində iki liderimizin şəkilləri ilə yanaşı çox böyük "Azərbaycan-Türkiyə bir candır" şüarı asılmışdır. "CENGİZ İnşaat" məhz bu sözün ruhuna uyğun sədaqətli işi qurur. Hər iki Prezidentə söz vermişik. Biz burada hər addımda Azərbaycan-Türkiyə qarداşlığının möhtəşəm abidələrini yaradıırıq".

Sezgin Çakır: "Qarabağda qazılan Zəfər bütün türk dünyasının, xüsusən də Türkiyənin qələbəsidir. Bu qələbənin nəticəsi olan yol tikintilərində iş-tirək fürsəti isə Allahın bizlərə böyük lütfüdür. Biz burada Azərbaycan-Türkiyə qaradaşlığının möhtəşəm tarixinin növbəti şərafli səhifələrini yazırıq".

Tunellər ekstremal situasiyalara hazır olacaqmı?

Necə ki dövlət olaraq tunel inşaatı təcrübəsini hələ yeni qazanırıq, vətəndaşın ən uzun analoqları sırasına girir. Bu baxımdan əlbəttə ki, sadə vətəndaşın sadə sualları da yanar ki, yol inşaatçıları, adətən, onları gülməsinlər cavablandırılır.

"Toğanalıdan Zəngəzur sərhədlərinədək yolları tuneləşdirmək olmazdı? Bu qədər əziyyətlə dəyərdimi" sualımıza da əlavə təbəsümün cavab verir Sezgin Çakır: "Bu tunellər hər bir yolun vacib prioriteti olan əsas məsələlərə - sürət, keyfiyyət və təhlükəsizlik tələblərinə tam cavab verir. Yeni tunellər olmasa, bu tələblər də ödənməyəcək. Sürətin yüksəkliyi zamana qənaət, keyfiyyəti yəni rahatlığı təmin edəcək, təhlükəsizlik isə insanların həyatını qoruyacaq. Bu bölgənin çox çətin relyefi var. Yolların aksəriyyəti sətir aşırımlar, dolanbac keçidlər, təhlükəli sürüşmə zonalarından ibarətdir. Prezident İlham Əliyev bu layihəyə qərar verərkən, çox böyük müdriklik edib, ən əsası Azərbaycanın sabahını düşünüb".

Ətraf edək ki, Azərbaycanda dağları dəlməklə tunel tikintisi təcrübəsi yoxdur. Yeganə istisna 1958-1960-cü illərdə Laçında inşa olunan 200 metrlik kiçik tuneldir. Növbəti sualımız da elə tunel təhlükəsizliyi ilə bağlıdır: "Bəs 3.250 metr hündürlükdə dağ silsiləsinin yüz minlərlə ton ağırlıqlı kütləsinin 24 km-lik tunel onillikləri boyu saxlaya biləcəkmiz?"

Bu prosesin peşəkar izahı verən Əyyub Hüseynov tunel tikintisində istifadə olunan yeni metodlar, yüklüylü paylamaqla azaltmaq təcrübəsi, müasir qazma üsulları, armaturlanma, yamaqların bərkidilməsi, püskürdülme, betonlama və bu prosesin zəruri mərhələləri barədə geniş məlumat verir. Əsas əladığımız odur ki, bu tunellər onilliklərə yox, əsrlərə davam götərəcək. Zəfərimiz kimi əbəd olacaq!

lər hər cür təminatları olduğunu söylədilər. Gördüklərimiz də bunu təsdiq edirdi...

Sezgin Çakır Azərbaycanın taleatüklü bu möhtəşəm layihələrində iştirakını həyatının unudulmaz məqamlarından sayır: "Qarabağda qazılan Zəfər bütün türk dünyasının, xüsusən də Türkiyənin qələbəsidir. Bu qələbənin nəticəsi olan yol tikintilərində iştirak fürsəti isə Allahın bizlərə böyük lütfüdür. Biz burada Azərbaycan-Türkiyə qaradaşlığının möhtəşəm tarixinin növbəti şərafli səhifələrini yazırıq. Dünyanın ən böyük tunellərindən birinin inşasında iştirak etməksə mənim iş həyatımın böyük uğurudur".

Layihəyə texniki nəzarəti həyata keçirən Sezgin Çakır komandası ilə tunellərin, yolların layihəyə və standartlara uyğunluqlarını yoxlayır. Proses həm səhərdə, həm də laboratoriyaya şəraitində aparılır. Laboratoriyaya isə həqiqətən də mükəmməl səviyyədə təmin və təchiz olunub. İşçi heyətinin də əksəriyyəti azərbaycanlı kadrlardır.

Prezidentlərə verilən söz

Sübh tezdən Murovdağ tunelinin çıxışına - Kəlbəcərin Yanışaq kəndinə üz tuturuq. Qeyd etdiyimiz kimi, buradan tunel paralel olaraq girişə doğru qazılır.

Bizi "CENGİZ İnşaat Sənaye və Ticarət" şirkətinin Toğanalı-Kəlbəcər-İstisu avtomobil yolu üzrə layihə rəhbəri Əkrəm Tütüncü qarşılayır. Türkiyədəki tunel inşaatından başlayan fəaliyyəti Sloveniya, Bosniya və Herseqovina, Bolqarıstan, Xorvatiya və digər ölkələrdən keçib. Trabzonlu Əkrəm bəy tam bir Azərbaycan sevdalısındır...

Böyük Zəfərdən üç gün sonra, Xorvatiyada mühüm layihə həyata keçirdiyi vaxt ona şirkətinin rəhbərliyi tərəfindən zəng gəlir və təcili Azərbaycanla görüşməyi təklif edir. Bir neçə gün sonra o, artıq Azərbaycanda iş başında, layihə icrasında, yol çəkilişində idi...

Qaradaş torpağında deyil, öz vətəndaşlarımızın yaşadığı yerdə işi həyatının ən şərafli mərhələsi kimi qəbul edən Əkrəm Tütüncü Zəfər yolunun ilk cığırdaşlarıdır. O, Şuşadan Kəlbəcərdəki fəaliyyətinin çətin anlarını, əslində, xatırlamaq istəmir. Deyir ki, zəfərimiz də çətin oldu, demək onun yollarını çəkmək də asan olmalıdır: "Azərbaycan Ordusunun əsgərlərinin ayaq izləri ilə Şuşaya yol çəkirdik. Yeni orada yol olmamışdı. Saleh Məmmədov və onun əməkdaşları ilə birgə gecə-gündüz, saxtada-qarda dağlarda gəzirdik... İnən, yatağa yerimiz,

bəzən yeməyə xörəyimiz olmurdu. O məsuliyyəti və şərafli işdə bunları düşünmək belə günah sayılardı bizə... Adı cığırda yol çəkmək nə qədər çətindirsə, ora texnikanı, avadanlığı gətirmək ondan da böyük problemdir. Ancaq Azərbaycan Prezidenti, onun kadrları bunu bacardılar və qısa müddətdə keyfiyyətli Zəfər yolu inşa olundu".

Qara dəniz bölgəsinə xas dərin emosionallıq və yüksək səmimiyyətə, böyük coşğu ilə, heyecanla danışıq Əkrəm Tütüncü: "Sizin, bizim zəfər yoxdur, böyük türk dünyasının zəfəri var və bu zəfərin nəticələrini, hədəflərini gerçəyə çevirmək, - necə ki yollar, tunellər də bura aiddir, - bizim namus borcumuzdur, şəraf məsələmizdir. Başqa cür ola da bilməz! Prezident İlham Əliyev Murovdağ tunelinin təməlini qoyanda tunelin girişlərində iki liderimizin şəkilləri ilə yanaşı çox böyük "Azərbaycan-Türkiyə bir candır" şüarı asılmışdır. "CENGİZ İnşaat" məhz bu sözün ruhuna uyğun sədaqətli işi qurur. Hər iki Prezidentə söz vermişik. Biz burada hər addımda Azərbaycan-Türkiyə qaradaşlığının möhtəşəm abidələrini yaradıırıq".

Həqiqətən də görülən hər bir iş möhtəşəmdir, şanlı abidədir...

Tunelədə çalışan işçi heyətə təhlükəsizlik, briqadir Etibar Əliyev Zəfərin ilk günlərindən "CENGİZ

- 158 km yol, 22 tunel, 23 körpü necə inşa olunur?
- "Murovdağ" dünyanın ən uzun tunellər sırasına necə düşdü?
- 3260 metr hündürlükdəki dağ zirvəsinin altından 23,4 km-lik ikihissəli tunel gecə-gündüz necə qazılır?

Torpağın münbit qatına, çay yataqlarına, ekosistemə toxunulmayıb. Prezidentin "Kəlbəcərin ekosistemi, faunası, florası toxunulmaz qalmalıdır" tapşırığı birmənalı icra olunur.

Toğanalı-Kəlbəcər-İstisu avtomobil yolunun 4 və 5-ci tunelləri müvafiq olaraq 480 m və 947,90 m uzunluğundadır. Hazırda Murovdağ tunelindən başqa digər 4 tunelə qazma işləri başa çatıb, tamamlanma işləri aparılır. Ümumiyyətlə, bu avtomobil yolunun gələcək ilin sonunda tam istifadəyə verilməsi planlaşdırılır. Sonrakı mərhələdə hədəf isə Kəlbəcərin daxili yolları və Ağdərədən keçən Tərtər-Kəlbəcər yoludur.

Kəlbəcərdən Laçına 17 tunel, 23 körpü...

Kəlbəcərin Qamışlı kəndindən Laçına doğru yeni bir layihə - 75,8 km-lik Kəlbəcər-Laçın avtomobil yolu başlayır. Mövcud yoldan 32 kilometr qısa olacaq yeni yol bu rayonların bir çox yaşayış məntəqələri ilə yanaşı, rayon mərkəzinə və inşaatı davam edən Laçın Beynəlxalq Hava Limanına qədər rahat gediş-gəlişi təmin edəcək.

I və II texniki dərəcəli iki, üç və dördzolaqlı olmaqla inşa edilən yeni yolun üzərində 17 tunel nəzərdə tutulur. Kəlbəcər kimi Laçın yollarının da sort aşırımlı, dolanbac olmasında burada da tunel tikintisi zəruri edir. Yolun təhlükəsiz istismarı üçün dolayların birbaşa tunellər vasitəsilə keçilməsi qərara alınıb. Tunellərin ümumi uzunluğu 13,3 kilometrdir. Bundan başqa, yol üzərində ümumi uzunluğu 4180 metr olan 23 körpü, uzunluğu 1076 metr təşkil edəcək 2 qovşaqla inşa olunacaq.

Laçında aparılan işlərin yol inşaatçıları üçün əlahiddə əhəmiyyəti, mədəni dəyəri var. Çünki onəməz buradan başlayır. Azərbaycanda ilk şose yolu o vaxt Abdalılar adlanan yaşayış məntəqəsində, indiki Laçın şəhəri yaxınlığında 1850-ci ildə inşa edilib. İrsə, keçmiş sədaqətli Laçında 173 il sonra yeni intibah nümunəsi yaradılır...

Rəqəmlərlə oxucuları yormağ istəməzdik. Amma Kəlbəcər-Laçın yolunda inşa olunan 17 tunelin uzunluğuna statistika, quru rəqəm kimi yox, milli qürur və bacarığımızın təntənəsi kimi yanaşmaq və fəxrənlənmək: 205,6 m, 370,9 m, 1808 m, 469,95 m, 633,15 m, 491,1 m (2397,63 və 2393,47 metrlik ikihissəli), 269,86 m, 743,98 m, 210,5 m, 336 m, 394 m, 674 m, 459 m, 714 m, 524 m, 234 m, 464 m...

205 metrədən 4.791 metrədək uzanan 17 tunel... Bir rayon ərazisində 17 tunel... Ümumiyyətlə isə Kəlbəcər və Laçında 158 km-lik yeni yol üzərində 22 tunel, 23 körpü inşa olunur. Həmçinin sərhədböyü hərbi təyinatlı bütün məntəqələrə təminat yolları kəçkilib. Amma proses bununla kifayətlənmir...

Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonları ərazisində 2361,1 km uzunluğunda 21 avtomobil yolu layihəsi icra olunur. 66 km uzunluqda 39 avtomobil tuneli, 12 kilometrlik 100-dən artıq körpü, viadukt və yol ötürücüsü də inşa edilir. Xankəndidən Kəlbəcəre, Ağdamdan Laçına, Füzulidən Xocalıya, Zəngilandan Ağdərəyə, Xudafərdindən Sərsəngə məsafə qısılır...

Zəfər insanları da, bölgələri də bir-birinə yaxınlaşdırır və qovuşdurur...

Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə dünyanın ən modern yol-nəqliyyat infrastrukturunu yaradırlar...

3 il öncəyədək işğal altında inləyən bölgələr indi qlobal "hab" - mühüm beynəlxalq nəqliyyat-logistik qovşağı çevrilib...

Bunlar xəyal deyil, Zəfərin, "Dəmir yumruğu"un reallıqlarıdır...

Minilliklər boyudur yolu müqəddəs sanmışıq...

İndi müqəddəs ünvanlara, müqəddəs hədəflərə doğru bu müqəddəs yollarla gedirik...

Demək, Bakıdan Zəngəzura və o taya yolumuz açıq olacaq!..

İxtiyar HÜSEYNLİ, "Azərbaycan",

Bakı-Kəlbəcər-Laçın-Bakı

Demokratiyanın iki üzü - ədalətin ikili standartı

Ermənistan Azərbaycanı təminat ödəməyə məcbur edilməlidir

"Ədalətli" Qərb isə bunun əvəzinə bizi borclu çıxarmaq istəyir

İşğaldan azad olunduqdan sonra Şorqi Zəngəzur və Qarabağda aparılan bərpa işləri dünya tarixində məzmun və miqyasına görə baş verən ən nadir hadisələrdən biridir.

Təkcə ona görə yox ki, həmin əraziləri viran qoyan Ermənistan işğalçı dövlət kimi kölgəyə çəkilmişdir. Həm də onun üçün ki, Azərbaycan bu xarabalığın yerində yenidən cənnət yaratmaqla bəşər tarixində misli görünməmiş iş görür, özü də təkbaşına, xaricdən bir sent də almadan.

Halbuki bunun bədəlini Ermənistan ödəməlidir. İkinci Dünya müharibəsində məğlub olmuş Almaniyanın sonradan uzun illər ərzində dağıtdığı, əhəlini qırdığı ölkələrə, xalqlara ödədiyi təminatların məbləğini tam sadalayıb qurtarmaq mümkün deyil. AFR-in Maliyyə Nazirliyi 2000-ci ildə hazırladığı hesabatda göstərdi ki, ödənilən məbləğlər haqqında tam rəsmi məlumatlar yoxdur, demək olar ki, istəsə, vurub qoxtuğuna aparıb.

Xatırladaq ki, təminatların ödənilməsi barədə məsələ qalib ölkələrin iştirakı ilə 1945-ci ildə Yalta və Potsdam konfranslarında müzakirə edilmişdi. O zaman belə qərar alınmışdı ki, təminat Almaniyanın bütün maddi nemotləri ilə ödənilir. Beləliklə, Almaniyaya 19 ölkəyə təminat ödəməyə məcbur edilmişdi. Gəlin yalnız Sovet İttifaqına ödənilən qismən də olsa nəzərdən keçirməyə çalışaq. Keçmiş itifaqın Baş Qənimət İdarəsinin məlumatına görə, təkcə SSRİ Almaniyadan 66 milyard marka dəyərində qənimət çıxarmışdır. Ölkədən çıxarılan əmlakların siyahısında 72 min vaqon tikinti materialları, 340 min dəyərli, 200 min elektrik mühərriki, 3 min zavodun və 96 elektrik stansiyasının avadanlığı, 1,3 milyon çarx, 2,3 milyon ton taxıl var idi. Polşa Beynəlxalq Münasibətlər İnstitutu hesablamaqlarında göstərdi ki, Sovet İtti-

faqının aldığı təminatların məbləği 3,081 milyard dollara (1938-ci ilin kursu ilə) bərabər idi. Bu məbləğin yalnız 7,5 faizi Polşanın payına düşmüşdü.

Amma SSRİ tək deyildi. Qərbi Almaniyadan ABŞ, Böyük Britaniya və Fransaya, sovet mətbuatının məlumatına görə, 1959-cu ilə qədər 1938-ci ilin kursu ilə 530 milyon dollarlıq əmlak daşınmışdı. Amma bu da tam siyahı deyil. Almaniyanın faşizmin qurbanlarına, xüsusən yəhudilərə ciddi məbləğlər ödədiyini kim bilmir ki?! Bütün bunların fonunda Ermənistan Azərbaycanı təminat ödəməyə məcbur edilməli deyilmi? Təbii ki, edilməlidir. Lakin bunun üçün dünyada haqq, ədalət, beynəlxalq hüquq olmalıdır. O haqq, ədalət, beynəlxalq hüquq ki, bugünkü dünyada onların yalnız adı var. Odur ki, Azərbaycan Ermənistan tərəfindən yerli bir edilmiş ərazilərini özü dirçəldir, özü yenidən qurur.

Xəbər verdiyi kimi, bu günlər Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının və Azərbaycan

Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərində məsələlərin mərkəzləşdirilməsi qaydada həlli ilə bağlı Əlaqələndirmə Qərargahının rəhbəri Samir Nuriyev sədrliyi ilə Qərargahın 3 illik fəaliyyətinin yekunlarına həsr olunmuş iclas keçirilmişdir.

Samir Nuriyev tədbirdə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin məsələyə, ardıcıl və müdrik siyasəti nəticəsində 2020-ci ilin noyabrında torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi ilə ölkəmizin və bütövlükdə regionun yeni strateji inkişaf mərhələsinə qədəm qoyduğunu diqqətə çatdırmışdır. Bildirmişdir ki, 2023-cü ilin sentyabrında həyata keçirilmiş lokal xarakterli antiterror tədbirləri nəticəsində Qarabağdakı Ermənistan silahlı qüvvələrinin birləşmələri tərk-silah edilmiş, işğalçıların hərbi infrastrukturunu zərərsizləşdirilmişdir. Bu gün işğaldan azad edilmiş bütün ərazilərdə Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyaya quruluşu və suverenliyi tam bərpa olunmuş, Azərbaycan xalqı öz tarixinin ən şanlı və qürurverici dövrünə adlanmışdır.

O da qeyd edilmişdir ki, artıq neçə ildir azad olunmuş ərazilərdə irimiqyaslı bərpa-quruculuq layihələri həyata keçirilir, yeni şəhər və kəndlər salınır. Aydın müşahidə olunan isə bu işlərin sürətlə davam etdirilməsidir. Bu sahədə qarşıya qoyulmuş vəzifələrin icrası ildən-ildən daha səmərəli aparılır. Qərargah əsas fəaliyyətində hesabətli, qurumlararası qarşılıqlı kommunikasiya, əlaqələndirilmə və operativliyə önəm verir.

Vurğulanmışdır ki, ən çox önəm verilən istiqamətlərdən biri də suverenliyin bərpa edildiyi ərazilərdə zəruri məsələlərin həlli istiqamətində görülən işlər, "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdış dair I Dövlət Proqramı"nın icrası məsələləri ilə bağlıdır. Qarabağ və Şorqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarında ərazilərin mina və partlamamış hərbi sursatlardan təmizlənməsi sahəsində aparılan işlərə də müşavirədə xüsusi diqqət yetirilmişdir.

Bahadır İMANQULİYEV,
"Azərbaycan"

Qərb qərəz mərəzindən sağalmaq bilmir

Nə qədər ki torpaqlarımız Ermənistan silahlı qüvvələrinin işğal altındaydı, Qərb ölkələri ağızlarına su alıb susurdular. Heç vaxt özünün olmamış əraziləri ələ keçirmiş işğalçıya "başqasının torpağından çıx" demirdilər. Yalnız hərə-dənbir bəyanata oxşar bir şeylər qəbul etməklə kifayətləndirdilər. İşğala son qoyan heç bir addım atmırdılar.

Bəzi dırnaqarası Qərb "siyasətçiləri" də ermənilərin mövqelərini müdafiə edərək deyirdilər ki, Qarabağ məsələsinin hərbi yolla həlli yoxdur. Amma Azərbaycan qətiyyəti ilə bütün dünyaya göstərdi ki, Qərbin siyasətçiləri böyük səhv edirmişlər, Qarabağ ələ hərbi yolla azad olunmayıb. Gündən-günə güclənən Azərbaycan Ordusu Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi altında 2020-ci ildə erməni işğalçıları ərazilərimizdən vurub çıxardı. 30 ilə yaxın davam edən işğala son qoydu.

Təəssüf ki, beynəlxalq aləm, daha doğrusu, Qərb ölkələri bu reallığa xor baxdılar. Azərbaycan əbədi-əzəli torpaqlarından erməni işğalçıları qovub, ərazi bütövlüyünü bərpa edəndən sonra uzun illər susmuş Qərb ölkələrinin diləri açıldı. Dilləri açılan kimi də, Azərbaycana qarşı qərəzli hədəyənlər sözləməyə başladılar.

Qatı erməniparəst olan Fransa bu məsələdə "mərkəz oyunçusu" rolunu oynamağa başladı. Bir həqiqət gün kimi aydındır: Azərbaycanın ədalətə və beynəlxalq hüquqa söykənən müstəqil siyasəti və onun uğurları ikili standartları ilə tanınan ölkələr və beynəlxalq qurumlar tərəfindən qışqıqla qarşılanır. Onlar Azərbaycanı Ermənistanla bərabərliklə müqayisə edərək, işğalçı Ermənistanla işğala moruz qalan Azərbaycana fərq qoymadan ədalətsiz mövqə sərgilədilər.

Belə olan halda biz hansı Avropaya inteqrasiya etməli-

yik? Beynəlxalq prinsipləri ayaq altına atan, islamofob, miqrantlara qarşı sərt mövqə ortaya qoyan Avropayamı? Müsəlmanlara və digər dinlərdən olanlara, miqrantlara ikili standartlar tətbiq edənə bərabər yerə olmalıyıq? Əgər Qərb ölkələri sentyabrın 19-20-də Qarabağda həyata keçirilmiş lokal xarakterli antiterror tədbirlərinin mahiyyətinə və nəticəsinə ədalətli yanaşsaydılar, bəlkə də səhvini düzəltdiyi olardı. Təəssüf ki, onlar ölkəmizə qarşı həqiqətdən uzaq olan qərəzli mövqelərindən möhkəm yapışdılar.

Azərbaycana qarşı zaman-zaman ikili mövqeyi ilə seçilən Avropa Parlamenti yenə də önəmsinə sadiqdir. "Erməni sevgisi" tükənməyən bu qurum Avropada tüğyan edən haqsızlığa göz yumaraq Azərbaycanın beynəlxalq hüquqla təsbit olunmuş ərazisində həyata keçirdiyi antiterror tədbirləri ilə bağlı qərəzli yanaşma ortaya qoyur. Erməni lobbisinin ölkədə oyuncağa çevrilən, deputatları korupsiyaya qurşanan məlum beynəlxalq təşkilatlar da daxili problemlərini həll etmək əvəzinə, Azərbaycanı öləyhinə şər və böhtanlar yağdırırlar.

Həqiqəti yalanlarla örtbas etməyə adət etmiş Avropa Parlamenti ölkəmizi daha çox ermənilərin Qarabağdakı etnik təmizləmə yolu ilə çıxarılmasında günahlandırmaya cəhd göstərir. Təəssüflər olsun ki, parlamentin deputatları səs verməzdən əvvəl həmin günlər bölgəyə göndərilən BMT missiyasının təqdim et-

diyi məruzəni oxumamışlar. Oxusaydılar görərdilər ki, BMT-nin Qaçqınlar üzrə Ali Komissarlığının, Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin və digər beynəlxalq təşkilatların hesabatında çox aydın şəkildə yazılıb ki, Qarabağın erməni sakinləri ərazidən zorla köçürülməyiblər, öz istəkləri ilə gediblər.

Əslində, Azərbaycan Qarabağı işğaldan azad etməklə bütövlükdə Cənubi Qafqazı sülhə yaxınlaşdırıb. Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh müqaviləsinin imzalanması üçün faktiki olaraq heç bir prinsiplə maneə qalmayıb. Amma müxtəlif bəhanələr uyduran Qərb israrla buna qarşı çıxır. Belə olmasaydı, Qərb ölkələrinin qəbul etdikləri qətnamə və bəyanatlarda sülhə çağırışdan, ölkələrin ərazi bütövlüyündən bəhs edən bir kəlmə söz olardı. Odur ki, anti-Azərbaycan mahiyyəti daşıyan bu qətnamələr ölkəmiz üçün qaralama kağız parçasından başqa bir şey deyil. Ona görə də onlara çox əhəmiyyət verməyə, vaxt itirməyə dəyməz. Nəhayət, Qərb ölkələri və onların drjorluğu ilə oturan Qərb strukturları anlamalıdır ki, belə lazımsız kağız parçaları ilə Azərbaycanın iradəsinə və regiondakı proseslərə təsir edə bilməyəcəklər.

Avropa Parlamentinin, eləcə də Qərb ölkələrinin Azərbaycana qarşı qəbul etdiyi və içi qərəzli dolu olan qətnamə və qərarlara Ermənistan çox sevinir. İllərdən bəri Qərbin çaldığı ilə oynayan düşmən ölkə necə rəzil bir duruma düşdüyünü fərqləndirir deyil. Ermənistan anlamır ki, Qərb ölkələri ondan öz çirkin məqsədi üçün istifadə edir.

Vahid MƏHƏRRƏMOV,
"Azərbaycan"

Fransa Ermənistandan sadəcə istifadə edir

"Dünyanın bir sıra yerlərində müstəmləkəçilik siyasəti aparən Fransa Cənubi Qafqazda nüfuz sahibi olmaq üçün İrəvandan oyuncaq kimi istifadə edir. Paris Ermənistanı silahlandırmaqla Cənubi Qafqazda yeni müharibə ocağı yaratmağa çalışır. Bu, bir daha Fransanın necə ədalətsiz mövqedə durduğunu sübut edir".

Prezidentini sevir, ona inanır və güvənir. Hər kəsə bəllidir ki, münafiqlərlə dolu müasir dünyada İlham Əliyevə başqa heç bir dövlət başçısı işğal altında qalmış torpaqları azad edib ölkə ərazisində öz suverenliyini, ərazi bütövlüyünü təmin etməyi bacarmayıb. Prezident İlham Əliyev BMT-nin daimi üzvü, siyasi və hərbi cəhətdən güclü olan Fransanın müstəmləkəçi olduğunu, digər ölkələrə qarşı neokolonializm siyasəti həyata keçirdiyini bütün dünyaya açıq şəkildə sübut edib".

Bu sözləri "Azərbaycan" qəzetinə açıqlamasında Milli Məclisin deputatı Kamilo Əliyevə deyib. O bildirdi ki, Nikol Paşinyanın son dövrlər atdığı addımlar Ermənistanın gələcəyi üçün yaxşı heç nə vəd etmir. Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatının üzvü olan Ermənistanın Qərbe üz tutaraq Fransadan silah almağı, ABŞ hərbiçiləri ilə birlikdə təlim keçirməsi Paşinyanın hakimiyyəti üçün başağrısından başqa bir şey deyil. Paşinyan əməli-başlı yanılır. O, Avropa Parlamentində çıxışı zamanı parlamentarilərinə onu ayaqüstə alqışlamasını özünün qələbəsi kimi qəbul edir. Əslində isə, avropalı deputatlar özlərini Ermənistan üzərindəki qələbələrini alqışlayırdılar. Fransa və ona müttəfiq dövlətlər Ermənistanı öz oyuncaqlarına çevirə bildiklərinə görə şadlanıb, bu səbəblə də əl çalırdılar".

Deputat söyləyib ki, ümumiyyətlə, son dövrlər bir sıra Avropa dövlətlərində Azərbaycana qarşı qərəzli qərar və qətnamələr qəbul olunur, ölkəmiz əleyhinə qüvvələrin fəallaşması müşahidə edilir: "Xarici qüvvələr Azərbaycanın ard-arda əldə etdiyi qələbələri həzm edə bilmirlər. Məlumdur ki, Prezident İlham Əliyev dünyada güclü siyasətçi, mahir diplomat kimi tanınır. Xalqımız

Nəzir QAFARZADƏ,
"Azərbaycan"

Sülh sazişinin bağlanması vasitəçilik etmək istəyən ABŞ Azərbaycanın şərtləri ilə razılaşmalıdır

ABŞ həmişə ölkəmizə münasibətdə siyasi riyakarlığı, regionda vəziyyətin gərginləşməsinə xidmət edən destruktiv mövqeyi ilə fərqlənən ölkə olub. Vaşinqtonun Azərbaycana qarşı sərgilədiyi bu cür ədalətsiz mövqeyi ilə məlum keçmiş münafiqin ilk illərindən, Ermənistanın Azərbaycana qarşı işğalçılıq siyasətinin geniş vüsət aldığı illərdən tanışdır.

Keçən əsrin sonlarında Ermənistan Qarabağda xalqımız qarşı kütləvi qırğınlar, qətləmlər törədərək Azərbaycan ərazilərini işğal etdiyi, misilsiz vandallıqlar törətdiyi bir zamanda bu ölkənin Senatı ölkəmizə qarşı 907-ci dülüşü qəbul edərək Azərbaycanı maliyyə yardımının göstərilməsini qadağan etmişdir. BMT Təhlükəsizlik Şurasının üzvü, problemin həllinə "vasitəçilik" edən Minsk qrupunun həmsədrələrindən biri, dünyaya "hakim"lik etmək iddiasında olan ABŞ-nin işğalçı dövlətin maraqlarına xidmət edən mövqə sərgiləməsinin bir adı var - siyasi riyakarlıq!

Münafiqin davam etdiyi sonrakı illərdə də Ağ Ev davamlı olaraq Azərbaycanı beynəlxalq hüquq normaları çərçivəsində ərazilərini işğaldan azad etməsinə öngöl törətdiyinin şahidi olduq. Bu gün Azərbaycanın öz ərazi bütövlüyünü və suverenliyini tam bərpa etdikdən sonra da Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh müqaviləsinin imzalanmasına vasitəçilik etmək uğ-

runda "mübarizəyə liderlik edən" ABŞ-nin ölkəmizə qarşı mövqeyinin daha da sırtlaşmasını müşahidə etməkdəyik.

Cənubi Qafqazın lider dövləti olan Azərbaycanın ikiüzlü, qərəzli Qərb-ABŞ siyasətinin hədəfinə çevrilməsini təsadüfi hesab etmək olmaz. Bu qərəzin səbəbi ABŞ və Qərbin Rusiyaya Cənubi Qafqazdan sıxışdırıb çıxartmaq niyyətinə düşməsidir. Artıq bu reallığı Kreml də qəbul edib və açıq şəkildə ABŞ və Qərbin Cənubi Qafqaza girmək üçün ən yaxşı vasitə olduğunu düşünən Ağ Ev Azərbaycana qarşı təzyiqlər, təhdid dili ilə danışmağa üstünlük verir. ABŞ siyasətçiləri elə düşünürdülər ki, qondarma "Dağlıq Qarabağ Respublikası" özünü buraxdıqca elan etdikdən sonra ABŞ Konqresində "Qarabağın gələcəyi" ilə bağlı qərəzli akt, eləcə də noyabrın 15-də ABŞ Senatının "2023-cü il erməniləri müdafiə aktı"ni qəbul etməklə

Azərbaycana təzyiqlər göstərənə nail ola bilməzlər. Ağ Ev Cənubi Qafqazda Ermənistanın maraqlarının təminatçısı rolunda çıxış etməsi, Azərbaycanla təzyiqlə dil ilə danışmaq cəhdləri bütövlükdə regionda vəziyyəti bir qədər də gərginləşdirdi. Haqlı mövqeyindən geri çəkilməyən rəsmi Bakı Vaşinqton görüşündən imtina et-

ABŞ Dövlət Departamentinin sözcüsü Metyu Miller bu barədə mətbuata açıqlama verərək qeyd edib ki, dövlət katibi Prezident İlham Əliyevin Azərbaycan və Ermənistan arasında davamlı və ləyaqətli sülh sazişi bağlamaq istiqamətindəki səylərini alqışlayıb. Katib uzun müddətdir davam edən bu münaqişənin həm azərbaycanlılar, həm ermənilər üçün eyni dərəcədə əziyyətli olmasını qeyd edib və sülhün regionda hər kəsə fayda gətirəcəyini vurğulayıb. Dövlət katibi Azərbaycanla davamlı əlaqələri müzakirə edib, əlaqələrdə son vaxtlar narahatlıq doğuran məqamları qeyd edib, həmçinin əməkdaşlığın gücləndirilməsi imkanlarından, xüsusilə sülh prosesi ətrafında, yüksək səviyyəli iştirakin vacibliyindən danışıb.

Beynəlxalq vasitəçilik missiyasına iddia edən dövlətlər, xüsusilə ABŞ anlamalıdır ki, indiki vəziyyətdə Azərbaycanla münasibətlərinin korlanması bu dövlətin maraqlarına cavab verməz. İstənilən halda heç kim Azərbaycana zor ilə şərtlərini qəbul etdirə bilməz. Vasitəçilik etmək, sülh müqaviləsinin bağlanmasını istəyənlər Azərbaycanın dedikləri ilə razılaşmalıdır.

Elsən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"

ABŞ Türkiyədən niyə çəkinir?!

Belə olmasaydı, Ağ Ev əsas müttəfiqi qarşısında şərt qoymazdı

Dünya düzünü getdikcə daha gərgin iqtisadi münasibətə doğru irəliləyir. Müharibələr, münaqişələr, dünyanın aparıcı aktorlarının geosiyasi maraqlarının toqquşması nəticəsində yaranan ziddiyyətlər təhlükəli həddə çatıb.

Müstəqil siyasət yürüdən, yerləşdiyi regionda lider statusuna sahiblənən, öz iqtisadi müstəqilliyinə güvənərək gələcəyini müəyyənləşdirməyi bacaran ölkələrə qarşı hegemonların qısqançlıqla yanaşması da bu prosesin tərkib hissəsi sayıla bilər. Buna yeganə misal olaraq son günlərdə ABŞ-nin Azərbaycan və qarşısında Türkiyəyə qarşı sərgilədiyi mövqeni göstərmək yetərlidir.

İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra yaranan reallıqlar göstərir ki, Cənubi Qafqaz geosiyasi maraqların kəşidirdiyi məkanlardan birinə çevrilib. Çünki yerləşdiyimiz coğrafiyanın gələcəyi ilə bağlı böyük güclərin yanaşma və baxışları arasındakı ziddiyyətin konturları getdikcə daha qabarıq şəkildə üzə çıxır. ABŞ və Fransa-nın son iki ayda vassal Ermənistan vasitəsi ilə həyata keçirmək istədikləri məkrli planlar göstərir ki, məqsəd yalnız Cənubi Qafqazda yeni münasibətə ocağı yaratmaq və onun idarəçiliyini həyata keçirməkdir.

Tam bəlli oldu ki, maskalanmış siyasəti ilə regiona, guya, "sülh" götürmək istəyində olan ABŞ, əslində, keçmiş Qarabağ münaqişəsinin həll olunmasını zərər qədər də istəmir. Bunu ABŞ hələ İkinci Qarabağ müharibəsi başlayarkən ortaya qoyduğu mövqeyə ilə də dəlillərlə təsdiqlənmişdir. Haqq savaşımız zamanı ABŞ növbəti ölkəmizə, eləcə də Azərbaycanca yalnız siyasəti və mədəni dəstək göstərən qarşısında Türkiyəyə də təzyi göstərirdi. Bu

günlərdə Türkiyənin hakim Ədalət və İnkişaf Partiyasının (AKP) sözcüsü Ömər Çəlikin səsləndirdiyi fikirlər bunu təsdiqlədi. Belə ki, ABŞ Türkiyəyə "F-16"ların verilməsi üçün şərt kimi Ankaradan Azərbaycana Qarabağın azad edilməsi üçün verdiyi dəstəyi kəsməsinə tələb edib. Əslində isə ABŞ çox yaxşı bilirdi ki, Türkiyə Azərbaycana yalnız siyasi və mədəni dəstək verib, Azərbaycan öz gücü ilə torpaqlarını işğaldan azad edib.

Bu, ilk növbədə ABŞ-nin ikinizlülüyünün göstəricisidir. Bu ölkə hətta öz müttəfiqləri ilə təzyi dilində danışıq, onları təhdid edir. Təbii ki, "F-16", "F-35"lərin Türkiyəyə verilməsinin əsl səbəbləri bu deyil. ABŞ bunun üçün çoxsaylı bəhanələr ortaya atıb Türkiyəyə təzyi göstərməyə çalışır. Azərbaycana yardım məsələsi də bu bəhanələrdən biridir.

Səbəb isə hər kəsə bəllidir. Son 20 ildə böyük və sərfəli yol keçən Türkiyə dünyada əsas söz və güc mərkəzinə çevrilib. Bu gün dünya Türkiyə ilə hesablaşır və dövlətlər ona hörmət edirlər. Tür-

kiyənin hərbi gücünü, müdafiə sənayesi sahəsində böyük uğurlarını indi hər kəs görür. Beynəlxalq nəzərdə "Türkiyə olmadan Avropa Birliyi nə regional problemləri həll edə bilər, nə də global güc ola bilər" düşüncəsi Rusiya-Ukrayna müharibəsi dövründə Türkiyənin rolunu bir daha təsdiqlədi. Türkiyə yerləşdiyi regionda çox güclənib və istənilən qüvvəyə cavab vermək iqtidarındadır.

Xüsusən də hərbi sənayesinin sürətli inkişafı Türkiyəyə böyük dividendlər qazandırdı. Türkiyənin hərbi sənaye sektorunda əldə etdiyi uğurlar - pilotsuz uçuş aparatları və hərbi gəmi inşası sahəsində, döyüş aviasiya vasitələrinin istehsalının yaradılması istiqamətində, müasir hərbi texnologiyalar, rabitə, radiolokasiya, raket, reaktiv yayılm atəşi, artilleriya sistemləri kimi yeniliklərin ortaya çıxması görülməli işlərin məntiqi nəticəsidir.

Hazırda PUA-lardan danışıqda hər kəsin ağılına Türkiyə gəlir. "Bayrak Holding" tərəfindən istehsal edilən "Bayrak-

tar TB3", "Akinci", "Qızıl alma" və digər pilotsuz uçuş, zərbə aparatları, "TCG Anadolu" hərbi gəmisi, "Gökpey" löyərəsi, "Yeni Altay" tankı, "İMECE" peyki və digər yeni texnologiyaları ilə diqqət çəkən Türkiyə getdikcə daha da güclənir. Türkiyə artıq həm havada, həm quruda, həm suda, həm də kosmosda sözünü deyə bilər. Bu gün heç bir güc Türkiyəyə nə etməli olduğunu dikte edə bilmir. Türkiyənin maraqları üçün lazımı qərarlar xarici mərkəzlərdə deyil, Ankarada qəbul edilir.

Təbii ki, bütün bunları görən ABŞ öz müttəfiqinə qarşı da qısqançlıqla yanaşır və Türkiyənin regionda, xüsusən də Avropada güclənməsini istəmir. ABŞ açıq şəkildə bildirir ki, Türkiyə Yaxın Şərqdə qeyd-şərtsiz onun müttəfiqi olmalı, istəklərini sorğu-sualsız yerinə yetirməlidir. Türkiyə də bunları rədd etdiyi üçün ABŞ "F16"larla bağlı qərarını deyib. Amma bütün bunlar Türkiyəni narahat etmir. Çünki qarşısında hər zaman öz gücünə güvənir.

Bütün bunlar bir daha "Siyasetdə əbədi dost yox, maraqlar olur" tezisinin mövcudluğunu təsdiqləyir. Dünyada son onilliklərdə baş verən məlum hərbi qarşıdurmalar, ziddiyyətlər, global miqyaslı siyasi-iqtisadi kataklizmlər, eləcə də 30 illik absurd "nizamlaşma" prosesinə maruz qalan keçmiş Qarabağ münaqişəsi sübut etdi ki, beynəlxalq münasibətlər sistemində ədalət anlayışı ancaq kağız üzərindədir. Faktlar göstərir ki, böyük güclərin, beynəlxalq təşkilatların kiçik dövlətlərə daim aşıladığı "ədalət prinsipi" yalnız sözə olur, əməldə yox...

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Növbəti köç karvanı Laçına çatıb - daha 17 ailə yurduna qovuşub

Noyabrın 29-da Böyük Qayıdış proqramı çərçivəsində Laçına növbəti köç prosesi gerçəkləşib. Bu dəfə Laçın şəhəri 17 ailəyə qeçaq açılıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Prezident İlham Əliyevin tapşırığına uyğun olaraq, yenidən qurulan Laçın şəhərinə keçmiş məcburi köçkünlərin qayıdışı davam edir. Bu gün daha 63 laçınlinin yurd həsrəti bitib.

31 ildən sonra yenidən Laçına qədəm qoyan olaraq, yenidən sevinc göz yaşları ilə doğma yurduna qovuşublar. Onlar şəhərdə böyük coşğu ilə qarşılanıblar.

Daha da gözəlləşən və abadlaşan Laçına qovuşan sakinlər hörtərəfli dövlət qayğısı ilə əhatə olunduqlarına görə Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevə, Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevaya, torpaqlarını işğaldan qurtaran rəşadətli Azərbaycan Ordusuna, qəhrəman əsgər və zabitlərimizə minnətdarlıqlarını bildirib, bu yolda canlarından keçən şəhidlərimizi böyük ehtiramla yad ediblər.

Laçına köçən ailələr Ağsəlon rayonunda, Bakı və Sumqayıt şəhərləri ərazisindəki yataqxana, sanatoriya, pioner düşərgəsi, yarımçıq tikililər və inşaat binalarda müvəqqəti məskunlaşmış keçmiş məcburi köçkünlərdən ibarət olub.

Evlərin açılmasının təqdim edilməsi mərasimində Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonuna daxil olan Laçın rayonunda Azərbaycan Prezidentinin xüsusi nümayəndəliyinin aparıcı məsləhətçisi Qalib Abov, "Laçın Abadlıq Xidməti" ASC-nin direktor müavini Elnur Abdullayev və "Bakı Abadlıq Xidməti" MMC-nin direktor müavini Nəsimi Əsədov, Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin departament direktoru Natiq Hüseynov, Şərqi Zəngəzur İqtisadi Rayonunda 2 saylı Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidmətinin və yerli icra hakimiyyəti or-

ganlarının əməkdaşları iştirak ediblər.

Bununla da Laçın şəhərində 363 ailə, yəni 1389 nəfərin daimi məskunlaşması təmin olunub.

Köçürülən ailələrin Laçın şəhərində vaxtilə yaşadığı, işğala son qoyulduqdan sonra dövlətimizin başçısının göstərişi əsasında bərpa edilən və ya yenidən tikilən evlərdə məskunlaşması üçün bütün şərait yaradılıb.

Türk Dövlətləri Həmkarlar İttifaqları Təşkilatının (TDHİT) Qurultayı keçirilib

Türkiyənin paytaxtı Ankarada şəhərdə Türk Dövlətləri Həmkarlar İttifaqları Təşkilatının (TDHİT) Qurultayı keçirilib. Tədbirdə Azərbaycan, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Özbəkistan nümayəndələri iştirak ediblər.

İştirakçıları salamlayan Özbəkistan Həmkarlar İttifaqları Federasiyasının sədri Qudratulla Rafiqov türk dövlətləri arasında münasibətlərdən, həmrəyliyə nail oluması istiqamətində görülmüş işlərdən danışıb, həmçinin TDHİT-nin yaradılmasının səbəblərindən və əhəmiyyətindən bəhs edib, qurultayın işinə uğurlar arzulayıb.

Tədbirdə çıxış edən AHİK sədri Səttar Möhbəliyev türk dövlətlərinin sıx dostluq və qarşılıqlı münasibətlərindən, bu istiqamətdə son illərdə ölkə rəhbərləri səviyyəsində görülən effektiv işlərdən və təşkil olunan

qarşılıqlı səfərlərdən, göstərilən dəstəkdən, əlaqələrin möhkəmlənməsindən və inkişafından Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDHİT) səmərəli fəaliyyətindən söz açıb. Bildirib ki, son iki il ərzində Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev TDHİT-yə üzv və müşahidəçi dövlətlərə 20 səfər edib: "Qarşılıqlı səfərlərin rəhbərliyində həmin dövr ərzində Azərbaycana çoxsaylı səfərləri olub. Dövlət başçıları səviyyəsində təşkil olunan bu cür qarşılıqlı səfərlər, imzalanmış sənədlər ölkələrimiz arasında əlaqələrdə yeni-yeni səhifələr açıb. Azərbaycan türk dövlətlərinin iqtisadiyyatına 20 milyard ABŞ dollarından çox sərmayə yatırıb. Artıq birgə sərmayə fondlarının yaradılması prosesinə də başlanılıb, Azərbaycan-Özbəkistan İnvestisiya Fondu və Azərbaycan-Qırğızıstan İnkişaf Fondu yaradılıb. 2022-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə, 2023-cü ilin yanvar-sentyabr aylarında

Azərbaycanın türk dövlətləri ilə ticarət dövriyyəsi 40 faiz artıb".

Qarşılıqlı münasibətlərin möhkəmlənməsində əlaqələrdən söz açan Səttar Möhbəliyev qeyd edib ki, TDHİT məhsuldar fəaliyyəti ilə işlərin məntəqəsinin və əmək hüquqlarının, həmkarlar ittifaqları hüquqlarının və fəaliyyət azadlığının, onun cəmiyyətdə yeri və rolunun səmərəli müdafiəsi üçün sayılımları birləşdirəcək və həmrəylik nümayiş etdirəcək böyük nailiyyətlərə imza atacaq.

Tədbirdə Qazaxıstan Həmkarlar İttifaqları Federasiyasının sədri Satıbalı Dauletalin, Qırğızıstan Həmkarlar İttifaqları Federasiyasının sədri Emil Kızıyev və Özbəkistan Həmkarlar İttifaqları Federasiyasının sədri Binəli Yıldırım qurultayda çıxış edərək AHİK sədri Səttar Möhbəliyev və TÜRK-İŞ sədri Ərgün Atalay

bilavəsitə təşəbbüsü ilə belə bir təşkilatın yaradılmasını alqışlayıb və bunun türk dünyasının həmrəyliyi üçün əlamətdar hadisə olduğunu vurğulayıb, habelə təşkilatın fəaliyyətinə uğurlar arzulayıb.

Qurultayda təşkilatı məsələlərə baxılıb. Səs çoxluğu ilə TÜRK-İŞ-in sədri Ərgün Atalay TDHİT-nin prezidenti, AHİK sədri Səttar Möhbəliyev Birinci vitse-prezident, Qırğızıstan Həmkarlar İttifaqları Federasiyasının sədri Emil Kızıyev və Özbəkistan Həmkarlar İttifaqları Federasiyasının sədri müavini Bəxtiyar Məhmədov vitse-prezidentlər, Qazaxıstan Həmkarlar İttifaqları Federasiyasının sədri Satıbalı Dauletalin isə Baş katib seçilib. Həmin TDHİT Şurasının yeni tərkibi təsdiqlənib.

Yasəmən MUSAYEVA,
"Azərbaycan"

"Azərbaycanda Qızılbaş irsi: tarixin izi ilə" konfransının iştirakçıları Şuşada olublar

Bakıda "Azərbaycanda Qızılbaş irsi: tarixin izi ilə" mövzusunda keçirilən beynəlxalq konfransın iştirakçıları Şuşaya səfər ediblər.

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, qonaqlar yolboyu erməni qəsbkarlarının 30 illik işğal dövründə Qarabağda törətdikləri vandalizmlərin, dağıntıların və postmüharibə dövründə aparılan genişmiqyaslı quruculuq-bərpa işlərinin şahidi olublar.

Şuşa Şəhər Dövlət Qoruğu İdarəsinin əməkdaşları qonaqlara Azərbaycanın ən mühüm şəhərlərindən biri olan, Qafqazın musiqi mərkəzi hesab edilən Şuşanın yaranma tarixi, inkişafı, işğal dövründə azərbaycanlıların tarixi izlərini silmək məqsədilə erməni vandallarının şəhərdəki tarixi məzarlıq, mədəni və dini abidələrini dağıtması barədə ətraflı məlumat verib və sualları cavablandırılıb.

Qonaqlar güllələnmiş heykəllərin yerləşdiyi meydanı, Xurşidbanu Natovanın evini, "Xan qızı" bulağını, Yuxarı Gövhər ağa məscidini, Molla Pənah Vaqifin məqbərəsini, Gəncə qapısını, Şuşa qalasını və Cıdır düzünü ziyarət ediblər.

Onlara Şuşada aparılan bərpa-quruculuq işləri, mədəniyyət paytaxtımızın irimiqyaslı tədbirlərə evsahibliyi etdiyi barədə məlumat verilib.

"Azərbaycanda Qızılbaş irsi: tarixin izi ilə" mövzusunda tədbirin iştirakçıları mətbuat konfransı keçiriblər

"Azərbaycanda Qızılbaş irsi: tarixin izi ilə" beynəlxalq konfransının iştirakçıları mətbuat konfransı keçiriblər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Diaspor Komitəsinin Təbliğat, informasiya və analitik təhlil şöbəsinin müdiri müavini Cavid İsmayilov tədbiri açaraq Azərbaycan Diasporuna Dəstək Fondunun və Qızılbaş Qlobal İrsi Təşkilatının birgə dəstəyi ilə baş tutan konfransın "Heydər Əliyev İli" çərçivəsində Azərbaycanca keçirilməsi planlaşdırılan tədbirlər planına uyğun olaraq gerçəkləşdirildiyini bildirib. "Prezident İlham Əliyev Dünya Azərbaycanlılarının Şuşada Keçirilən V (Zəfər) Qurultayında program xarakterli tarixi çıxışında dünya azərbaycanlılarını tarixi vətənləri ilə əlaqələrinin gücləndirmə-

yə, ana dilini unutmamağa çağırırdı. Konfrans iştirakçıları mədəniyyət paytaxtımız Şuşaya səfər edib, Ermənistanın Qarabağda tarixi-mədəniyyət abidələrimizə qarşı törətdiyi vandalizmlərin şahidi olublar. Hesab edirik ki, bu konfrans tarixi və tənlərini görməyə can atan qızılbaş soydaşlarımızı bir araya gətirmək, onların Azərbaycanca əyani tanışlığını təmin etmək, beləliklə, dünyanın müxtəlif bölgələrində yaşayan Azərbaycanlıların sayını və ölkəmizin beynəlxalq alomədə etibarını artırmaq, 30 illik işğal müddətində ermənilərin həyata keçirdiyi vandalizmlərin fəaliyyətinin nəticələrini qızılbaş soydaşlarımızımıza nümayiş etdirmək, Azərbaycan tarixinin şanlı səhifələrini Şuşada keçirilən V (Zəfər) Qurultayında program xarakterli tarixi çıxışında dünya azərbaycanlılarını tarixi vətənləri ilə əlaqələrinin gücləndirmə-

təbliği ilə bağlı atılacaq addımları təhlil etmək baxımından da faydalı olacaq", - deyərək qeyd edib.

Qızılbaş Qlobal İrsi Təşkilatının rəhbəri Babək Hüseynli qurumun yaranma tarixi və səbəbləri barədə məlumat verib. Qeyd edib ki, konfransda Azərbaycan qızılbaş diasporunun 20-yə yaxın nüfuzlu nümayəndəsi və Türkiyə, Kanada, Sinqapur, Pakistan, Öfqanistan, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri, ABŞ, Böyük Britaniya kimi ölkələrdə Azərbaycan Qızılbaş irsinin tədqiqatı ilə məşğul olan tanınmış mütəxəssislər iştirak ediblər.

Sonra konfrans iştirakçıları tədbir və Azərbaycanca səfərlə bağlı təəssürlərini bölüşüblər. Mətbuat konfransı jurnalistlərin suallarını cavablandırılması ilə başa çatdı.

Məşğulluq məsələsinin həllinə daha bir dəstək

Yeni peşə kurslarını keçən vətəndaşlar işlə təmin olunurlar

Sosial rifah birbaşa məşğulluqla bağlı olduğu üçün vətəndaşların işlə təminatı hər bir ölkə üçün strateji əhəmiyyət daşıyır. Səbəb sadədir - işləyən hər bir insan özünlü və ailəsinin gələcəyini təmin etmək imkan qazanır, dövlətə vergi verir, sosial sığorta fonduna vəsait ödəməklə yüksək pensiya almaq hüququ qazanır.

Ölkədə məşğulluğun təmin olunması yoxsulluğun azalmasına da səbəb olur ki, bu da dövlətin müxtəlif müavinətlər ödəməsinin qarşısını alır.

Əhalinin məşğulluğunun təmin edilməsində yeni iş yerlərinin açılması əsas rol oynayır. Liberal iqtisadiyyatı yolunu seçən ölkələrdə isə bu yük əsasən özəl sektorun çiyinə düşür. Dövlət Statistika Komitəsinin verdiyi məlumata görə, cari ilin 9 ayında ölkədə 60,9 min yeni iş yeri açılıb və açılan iş yerlərinin 92,6 faizi qeyri-dövlət sektorunda olmuşdur. Yeni yaradılan iş yerlərinin 90,1 faizi mövcud müəssisə və təşkilatlarda, 9,1

faizi yeni fəaliyyətə başlayan müəssisələrdə qeydə alınmışdır. Əhəli ən çox məhsul istehsalı və xidmət sahələrində işləyir. Belə ki, cari il oktyabrın 1-i vəziyyətinə, məşğul əhalinin 22,8 faizi istehsal, 18,9 faizi xidmət sahələrində çalışmışdır.

Dövlət əhalinin məşğulluğunun təmin edilməsi üçün beynəlxalq təşkilatlarla yaxından əməkdaşlıq edir, müxtəlif proqram və layihələr icra etməklə vətəndaşların işlə təminatına dəstək olur. Belə əməkdaşlıq formalarından biri də Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən Dünya Bankının maliyyə dəstəyi ilə icra olunan "Məşğulluğa dəstək layihəsi"dir. Bu əməkdaşlıq ölkəmizdə özünüməşğulluq proqramının genişləndirilməsində mühüm rol oynayır. Həssas qruplara aid 22 min işsiz şəxs özünüməşğulluq proqramı çərçivəsində kiçik bizneslərinin yaradılmasına dəstək məqsədi daşıyan bu layihə üzrə ardıcıl şəkildə aktivlərə təmin olunur. Məlum olduğu kimi, hazırda keçmiş

məcburi köçkünlər işğaldan azad edilmiş yurd-yuvalarına qayıdırlar. Dövlət onların işlə təmin olunmasına xüsusi önəm verir. Bu məqsəddə azad olunan ərazilərdə məskunlaşan 12 min şəxsin peşə hazırlığına cəlb edilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

Xəbər verildiyi kimi, Dövlət Məşğulluq Agentliyi tərəfindən Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonuna daxil olan Laçın rayonunda Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəliyi və Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin birgə "İşğaldan azad olmuş ərazilərdə əhalinin dayanıqlı məskunlaşmasında məşğulluq rolunu - Peşə və bacarıqların inkişaf etdirilməsi" mövzusunda tədbir keçirilmişdir. Bu kimi tədbirlərin keçirilməsi işğaldan azad olunan bölgələrdə dövlət vətəndaşların işlə təminatında mühüm rol oynayır. İndiyədək Laçına köçürülən sakinlərdən 266 nəfərin məşğulluğu təmin edilmişdir. Əlavə olaraq 53 şəxsin də məşğulluq məsələlərinin həlli istiqamətində tədbirlər görülür. Ümumiyyətlə, dövlət qurumları ilə özəl sektor arasında dayanıqlı əməkdaşlıq nəticəsində görülən işlərin əhatəsi getdikcə genişlənir. Həmçinin işğaldan azad olunan ərazilərdə fəaliyyət göstərən işəgötürənlər üçün güzəştli tədbir edilir, sahibkarlar üçün təlim və ustad dərsləri keçirilir. Bütün bunlar onun deməyə əsas verir ki, Böyük Qayıdış proqramı çərçivəsində köçürülən sakinlərin peşə hazırlığına cəlb edilməsi məqsədilə işlə təminatı üçün tədbirlərdən biri də işlə təminatı azad olunan ərazilərdə məskunlaşacaq 12 min şəxsin peşə hazırlığına cəlb edilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Artıq Zəngilan rayonunun Ağalı kəndində 31 nəfər dərzi peşəsi üzrə kurslara cəlb olunmuş və kursun yekununda onlar işlə təmin edilmişlər. Digər ərazilərdə köçürülən şəxslərin də peşə hazırlığına cəlb olunması istiqamətində tədbirlər görülür.

Rüstəm KAMAL,
"Azərbaycan"

Bakıda "Yeni media mühitində təhsil və məşğulluq imkanları" adlı konfrans keçirilib

Noyabrın 29-da Medianın İnkişafı Agentliyinin (MEDİA) təşkilatçılığı ilə "Yeni media mühitində təhsil və məşğulluq imkanları" "MEDİAlab" layihəsinin hesabata konfransı keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, konfransın açılış mərasimində çıxış edən Medianın İnkişafı Agentliyinin icraçı direktoru Əhməd İsmayilov dünya miqyasında rəqəmsal texnologiyaya sürətli keçidin, iqtisadiyyatın bütün önəvi sahələrində olduğu kimi media sahəsində də innovasiya və texnologiyaların tətbiqinin və ən əsası bunu bacara bilən kadrların hazırlanmasını zərurətini qeyd edib. O bildirib ki, "MEDİAlab" layihəsinin fəaliyyət planının tədris proqramına uyğunlaşdırılması məqsədilə layihənin tərəfdaş universitetlərində təhsil alan 1000-ə yaxın tələbə arasında keçirilən sorğu nəticələrinin data əsaslı təhlili, media subyektləri ilə davamlı iş və çox-tərəfli kommunikasiya nəticəsində inkişafı bağlı hiss edilən ehtiyaclar, media sahəsində məşğulluqla bağlı həm yerli, həm də beynəlxalq tendensiyaların müqayisəli analizi və gənclərə məşğulluq imkanlarının yaradılmasının beynəlxalq təcrübədə verdiyi müsbət nəti-

cələr bir daha gənclərə və gələcəyə ümidli olmağa əsas yaradır.

Əhməd İsmayilov vurğulayıb ki, bu gün qısa bir müddətdə layihə çərçivəsində əldə edilən uğurlar, növbəti mərhələdə bu sahədə təcrübə və məşğulluq imkanları ilə bağlı daha təkmil mexanizmlərin hazırlanması məqsədilə imzalanmış Çoxtərəfli Əməkdaşlıq Memorandumu hər bir tərəfdən prosesin dəstəklənməsi və ümumi yanaşmanın uyğunluğunu göstərir.

Tədbirdə çıxış edən Azərbaycan Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Dövlət Məşğulluq Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Mustafa Abbasbəyliyev media sahəsində işəgötürənlərə

rə dəstək xidmətinin əhatə dairəsinin genişləndirilməsi, eyni zamanda bu istiqamətdə davamlı tədbir və proqramların təşkili məqsədilə imzalanmış Çoxtərəfli Əməkdaşlıq Memorandumu haqqında fikirlərini bölüşüb.

O bildirib ki, bu gün media həyatımızın hər bir sahəsində daxil olub. Media ölkənin inkişafında cəmiyyətin dövlətlə ünsiyyətində çox ciddi alətə çevrilib. Bu, hər zaman belə olub, amma bu gün özünü daha qabarıq göstərir. Texnologiyaların, sosial medianın inkişafı medianı tamamilə fərqli müstəviyə gətirib çıxarıb.

Konfrans zamanı "MEDİAlab" layihəsi çərçivəsində keçirilən tədbirlərdən görüntülərin əks olundu-

ğu videoçarx nümayiş etdirilib. Sonra Medianın İnkişafı Agentliyinin "Media dəstək layihələri və strateji planlaşdırma" şöbəsinin müdiri Ləman İsgəndərova layihə haqqında ətraflı məlumat verərək, onun gənclərin yaradıcı düşüncəsini inkişaf etdirməyə, müasir media çağırışlarına uyğun yeni ideyaların formalaşmasına və məzmun istehsal etmə bacarıqlarının inkişafı üçün əlverişli mühit yaratmasına, komanda ilə işləmə bacarıqlarının təkmilləşdirməyə yönəlməsindən danışıb.

Tədbir çərçivəsində istedadlı və təşəbbüskar gənclərin seçilməsi, müvafiq istiqamətlər üzrə potensial kadrların müəyyənəndirilməsi məqsədilə Medianın İnkişafı Agentli-

yi və "AzerGold" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin birgə təşkilatçılığı ilə keçirilən "Kreativ Media - Bakı" adlı məzmun müsabiqəsinin nəticələri açıqlanıb, qalib seçilən 20-yə yaxın gəncə mükafatlar verilib.

Konfransın sonunda layihənin əsas tərəfdaşları olan ali təhsil müəssisələrindən əlaqələndirici şəxslərə nəticələrin əldə olunmasında dəstəyə, ümumi layihənin təşkilində göstərdikləri etimad və bu sahənin inkişafına verdikləri töhfəyə, səmərəli əməkdaşlığa, layihə çərçivəsində seçilən MEDİA səfirlərinə isə fəal iştiraklarına görə təşəkkürnamələr təqdim olunub.

"MEDİAlab" layihəsinin əsas məqsədi media sahəsində innovasiya və inkişafyönümlü fəaliyyətin davamlılığının təmin edilməsi, təhsil prosesində önəvi medianın rəqəmsal mediaya inteqrasiyasının dəstəklənməsi, texnoloji transformasiya zəncirinin əsas halqalarından olan insan resurslarının inkişafı üçün müvafiq sahədə kadr potensialının artırılması, media subyektləri və ali təhsil müəssisələri arasında qarşılıqlı fəaliyyət və əməkdaşlığın genişləndirilməsi dəstək göstərilməsi, gənclərə rəqəmsal media bacarıqlarının təkmilləşdirilməsi üçün əlverişli ekosistemin yaradılmasıdır.

Mədəniyyət sahəsində innovasiyalar: qabaqcıl texnologiyalar, süni zəka, oyun texnologiyaları

Heydər Əliyev Mərkəzində Mədəniyyət Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə keçirilən Mədəniyyət və Yaradıcı Sənayelər Forumu çərçivəsində "Mədəniyyət sahəsində innovasiyalar: qabaqcıl texnologiyalar, süni zəka, oyun texnologiyaları" adlı panel sessiya təşkil edilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, panelin moderatoru İtaliyanın "Cultech akselerator" layihəsinin nümayəndəsi Marino Pasquale olub.

Paneldə çıxış edən Almaniyanın "3dots" təşkilatının təsisçisi Çağır Özdemir bildirib ki, "Cultech" startapları texnologiyasının, mədəniyyətin və cəmiyyətin xeyrinə olan təbii qüvvədir. Qeyd edib ki, startaplar sayəsində yaradıcılar və istehlakçılar potensial olaraq güclənərək mədəniyyətə kütləvi giriş təmin edə, yeni iqtisadi modelləri inkişaf etdirə bilərlər. Çünki iş dünyasının harada inkişaf etdiyini anlamaq, insanların gözləntilərini qarşılamaq və yeniliklərə hər zaman açıq olmaq vacib məsələdir.

İtaliyanın "Mae" təşkilatının həmtəsisçisi və baş marketing direktoru Egle Trovato diqqətə çatdırıb ki, "Cultech" startapları adı startaplardan fərqlidir: "Biz mühit yaradırıq ki, insanlar bir yerə toplaşsın, fikirlərini və ideyalarını bölüşsünlər. Məqsəd sadəcə biznes olmamalıdır, vacib məqamlardan biri olsa belə. İlk əvvəl insanlar təşkil etmək istədikləri yeniliklər barədə fikir mübadiləsi aparmalı, yaradıcı təkliflər irəli sürməli və daha sonra addım atmalıdırlar. Biz birlikdə çağırışlara doğru getməliyik".

İtaliyanın "Proofcheck" startapının həmtəsisçisi Tara Vecovska Merrigan yaradıcı sonayenin geniş imkanlarından danışıb: "Hazırda aktual mövzu olaraq süni intellekt var, hansı ki, bir çox layihələrdə bizə kömək edir. Lakin mən çalışıram ki, daha çox insanlara ünsiyyətdə olum. Çünki biz insanlar və süni intellekt arasında bir

tarazlıq yaratmalıyıq, insanlara qiymət verməyi unutmamalıyıq. Hazırda olduğumuz vəziyyətdən daha qabağa getmək, biliklərimizi artırmaq, insan və texnologiyaların gücü ilə yeniliklərə doğru addım atmaq mümkündür. Bəzi yerlər var ki, süni intellekt nəticəsində insanların həyatı asanlaşır, amma digər yerlərdə hələ ki, bu texnologiya üçün addım atılmayıb. Biz həyatımızı asanlaşdırmaq, həmçinin daha yaxşı şəraitdə yaşamaq üçün texnologiyaların imkanlarını öyrənməli, təbii etməliyik".

"Luxout" şirkətinin təsisçisi Səbinə Atayeva bildirib ki, bir neçə il əvvəl yerli model brendlərindən danışırdıq, oğlunu onları almağa çəkinirdi: "Bu günlər artıq geridə qaldı. Hazırda müşahidə edirik ki, yerli brendlər əhali arasında çox populyardır. Bu çox qürurverici haldır".

Sonda panel sessiyası müzakirələrlə davam edib.

Hərbçilər arasında gülüş üzrə 36-cı dünya çempionatının açılışı olub

Dövlət Sərhəd Xidməti ilə Gənclər və İdman Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə "Sərhədçi" İdman Olimpiya Mərkəzində hərbiçilər arasında gülüş üzrə 36-cı dünya çempionatının açılış mərasimi keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Beynəlxalq Hərbi İdman Şurasının rəhbərliyi, yüksəkkrütbəli hərbiçilər və beynəlxalq idman aləminin tanınmış simalarının

iştirak etdiyi mərasimdə əvvəlcə hərbiçilərin paradı olub. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Bayrağı təqdim edildikdən sonra Dövlət Himni səsləndirilib, şəhidlərin öziz xatirəsi birdəqiqətlik sükutla yad edilib.

Mərasimdə çıxış edən gənclər və idman nazirinin müavini Mariana Vasileva Bakının artıq ikinci dəfədir ki, gülüş üzrə dünya çempionatına evsahibliyi etməyinin sevindirici

hal olduğunu bildirib. Beynəlxalq Hərbi İdman Şurasının Avropa üzrə vitse-prezidenti Dirk Şvede isə Azərbaycana bu turniri təşkil etdiyi üçün minnətdarlığını bildirib. Belə bir yarışın açılış mərasimində iştirak etdiyi üçün qürur hissi keçirdiyini vurğulayıb.

Dövlət Sərhəd Xidməti rəisinin müavini general-leytenant Abbas Xəlilov isə Silahlı Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı, Prezident İlham

Əliyevin həyata keçirdiyi uğurlu idman siyasəti nəticəsində Azərbaycanın dünyada idman ölkəsi kimi tanındığını qeyd edib.

Belə nüfuzlu turnirin Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 100 illik yubileyinə təsadüf etməsi, yarışların ən yüksək səviyyədə təşkil edilməsi böyük qürur hissi ilə diqqətə çatdırılıb.

Rəsmi çıxışlardan sonra gülüş üzrə dünya çempionatı

açıq elan olunub və açılış mərasimi bədii hissə ilə davam etdirilib.

Dünya çempionatında 18 ölkədən müxtəlif cəki dərəcələrində 176-sı kişi, 46-sı qadın olmaqla, ümumilikdə 222 idmançı mübarizə aparır. Həmçinin yarışda 12 nəfərdən ibarət beynəlxalq dərəcəli peşəkar hakimlər qrupu yer alıb.

"İdmanla dostluq" devisi altında keçirilən yarış dekabrın 3-dək davam edəcək.

Panel sessiya: Rəqəmsal dövrdə rəqabətqabiliyyətli audiovizual sahənin formalaşdırılması

Heydər Əliyev Mərkəzində Mədəniyyət Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə keçirilən Mədəniyyət və Yaradıcı Sənayelər Forumunda "Rəqəmsal dövrdə rəqabətqabiliyyətli audiovizual sahənin formalaşdırılması" mövzusunda müzakirələr aparılıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Prodüserlər Gildiyasının sədri Fikrin Bəktəşinin moderatorluğu ilə keçirilən paneldə çıxış edən animasiya müəssisəsi Oqtay Yusibov rəqəmsal və digər audiovizual məzmunların zərurətindən danışıb. Animasiya sahəsində görülən işlər və getdikcə bu sahəyə göstərilən maraqlardan söz açıb.

Finlandiyada "Bloqerlər Məktəbi"nin rəhbəri Yelena Eyzvali videobloqun və influenserliyin Azərbaycanada 2008-ci ilə müqayisədə daha da inkişaf etdiyini qeyd edib. O həmçinin bu sahədə Azərbaycan və Amerika Birləşmiş Ştatları arasında olan fərqlərdən danışıb.

Y.Eyzvali bildirib ki, bloqinçular insanların fikirlərini, biliklərini və təcrübələrini internet vasitəsilə dünya auditoriyası ilə bölüşmək imkan verir: "Bu vasitə məlumat, fikir mübadiləsi və mədəni zənginləşdirmə üçün indiki dövrdə vacib hala gəlib. Məhsul artıq bazarda yaxşı satılırsa da, influensərlərin köməyi ilə onun auditoriyasını

genişləndirmək mümkündür. Düzgün seçilmiş bir influencerə bəzən yeni bir məhsul gətirmək, mövcud məhsullar üçün yeni müştərilər əldə etmək daha əlverişlidir.

"Bakı Qısa Filmlər" Festivalının direktoru Fehruz Şamiriyev festivalın yaranması haqqında danışıb: "Əsas marağımız odur ki, yerli və beynəlxalq layihələrin inkişafı üçün ortaqların yaranması, müxtəlif tədbirlərin keçirilməsidir. Həmçinin yerli tamaşaçını müəllif kinosa yaxın etməkdir. Bir çox festivallarda müəllif filmləri qeyri-kommersiya xarakteri daşıyır. Layihələrin dəstəklənməsi Azərbaycanda tək Mədəniyyət Nazirliyi tərəfindən yox, həmçinin müxtəlif platformalar vasitəsilə dəstəklənməlidir".

Türkiyənin "Wediacorp Holding" şirkətlər qrupunun rəhbəri Funda Demir Şen 2015-ci ildən etibarən "Azərbaycanın müəllif haqları nədir? Dünyaşöhrətli əsərləri, mahınları necə qorunmalıdır?"

Panel sessiyada iştirakçıların maraqlandıran suallar cavablandırılıb.

Bakıda keçirilən hərbiçilər arasında gülüş üzrə dünya çempionatında ilk günün qalibləri mükafatlandırılıblar

Dövlət Sərhəd Xidmətinin, Gənclər və İdman Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə Bakıda təşkil olunan hərbiçilər arasında gülüş üzrə 36-cı dünya çempionatında ilk günün qaliblərinin mükafatlandırılması mərasimi keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, "Sərhədçi" İdman Mərkəzində təşkil olunan tədbirdə qaliblərə medallar və kuboklar təqdim olunub. Yarışın ilk günündə Azərbaycan idmançıları 4 qızıl, 1 gümüş, 1 bürünc medal qazanaraq Dövlət Bayrağımızı ucaldıblar, himnimiz səsləndirilib. Dünya çempionatında kişilərin mübarizəsində Əli Rəhimzadə

(65 kq), Hacı Əliyev (70 kq), Turan Bayramov (74 kq) və İbrahim Yusubov (92 kq) qızıl medal qazanıblar. Qadınların mübarizəsində Elnurə Məmmədova (52 kq) ikinci, Nərgiz Səmədova (50 kq) isə üçüncü yerləri tutublar. Dünya çempionatı dekabrın 3-də başa çatacaq. Azərbaycan yarışda 26 gülüşçü ilə təmsil olunur.

İŞİMİZ, GÜZƏRANIMIZ

Türkmənstanda SOCAR-ın nümayəndəliyi açılıb

Aşqabadda Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin (SOCAR) Türkmənistandakı nümayəndəliyinin açılışı olub.

Açılış mərasimində SOCAR-ın Müşahidə Şurasının sədri, iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbraylov, Türkmənistan Prezidentinin neft-qaz məsələləri üzrə müşaviri Aşırqulu Beqliyev, SOCAR-ın prezidenti Rövşən Nəcəf və iki ölkənin səfiri iştirak edib.

İlk öncə tədbir iştirakçıları ofisdə yaradılan sərəitlə tanış olublar. Tədbirdə çıxış edən SOCAR-ın Müşahidə Şurasının sədri, iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbraylov iki ölkə arasında əlaqələrin inkişafında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin və Türkmənistan Prezidenti cənab Sərdar Bərdiməhəmmədovun xüsusi rolunu vurğulayıb. Qeyd olu-

nub ki, SOCAR-ın Aşqabadda nümayəndəliyinin açılması Türkmənistanla uzunmüddətli fəaliyyətin möhkəmləndirilməsinə, ölkələrimizin enerji sektorunda ortaq maraqların reallaşmasına inamın təzahürüdür.

2023-cü ilin Azərbaycan xalqı üçün əlamətdar olduğunu qeyd edən nazir "Heydər Əliyev İli" çərçivəsində SOCAR-ın xaricdə ikinci nümayəndəliyinin açılmasının xüsusi əhəmiyyət daşıdığını ifadə edib. Nazir ölkələrimiz arasında imzalanmış 100-dən çox dövlətlər arasında və hökumətlərarası sənədin münasibətlərimizin hüquqi bazasını formalaşdırdığını diqqətə çatdırıb. Mikayıl Cəbraylov açılışda əməyi keçən hər kəsə təşəkkür edərək nümayəndəliyə fəaliyyətində uğurlar arzulayıb.

Türkmənistan Prezidentinin neft-qaz məsələləri üzrə müşaviri Aşırqulu Beqliyev tədbirdə çıxış edərək nümayəndəliyin açılışı münasibətilə təbriklərini çatdırıb. Aşırqulu Beqliyev nümayəndəliyin ölkələrimiz arasında enerji sektorunda əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsinə dəyərli töhfə verəcəyinə əminliyini ifadə edib.

SOCAR-ın prezidenti Rövşən Nəcəf Türkmənstanda SOCAR-ın nümayəndəliyinin fəaliyyətə başlamasının əlamətdar hadisə olduğunu diqqətə çatdırıb. SOCAR və Türkmənistanın enerji şirkətləri arasında mövcud əməkdaşlıqdan bəhs edən Rövşən Nəcəf yeni nümayəndəliyin açılışının əhəmiyyətini vurğulayıb.

"Biz hər b istəmirik, hər bə hazırıq"

Azərbaycan müasir silahlar istehsal edən ölkəyə çevrilir

Bu gün aydın müşahidə olunan odur ki, müharibələrin və münaqişələrin sayı sürətlə artmışca yeni və daha mükəmməl silah növləri istehsal edilir. Təsədüfi deyil ki, Azərbaycan dövlətinin erməni işğalçılarının üzərində çaldığı qələbə də digər məlum səbəblərlə yanaşı, həm də yüksək texnologiyaların və yeni silahların geniş tətbiqi sayəsində qazanıldı.

1988-ci ildən münaqişəyə cəlb edilən Azərbaycanın silah və sursata olan ehtiyacını qarşılamaq və xarici istehsalatdan asılılığını azaltmaq üçün hələ müstəqilliyin ilk illərində müdafiə sənayesinin inkişaf etdirilməsi zərurəti qəbul edilmişdi. Amma iqtisadi problemlərin ucubandan bu, mümkün olmamışdı. Yalnız Prezident İlham Əliyevin 2005-ci il 16 dekabr tarixli fərmanı ilə Müdafiə Sənayesi Nazirliyi yaradılmış, bir çox müəssisələr nazirliyin balansına verilmiş, 23-dən çox müəssisədə 50-dən çox yeni istehsal sahəsi yaradılmışdır.

Əvvəl ölkəmiz müxtəlif ölkələrin silah, sursat, optik avadanlıqlar və bir sıra məmulatların lisenziyalı istehsalı ilə məşğul olurdu. Lakin sonralar təcridən yerli istehsalat üstünlük verdi. Bundan başqa, orduda olan texnika və silahların təmiri, təkmilləşdirilməsi genişləndirildi, ehtiyat hissələrini hazırlanmasına start verildi.

Artıq bu gün Azərbaycanın Müdafiə Sənayesi Nazirliyi həttə dünya

miqyasında ciddi uğurlara imza atır. Nazirliyin müəssisələrində bir çox müasir, dəqiq silah və cihazların, pilotsuz uçuş aparatlarının və digər hərbi təyinatlı avadanlıqların kütləvi istehsal prosesi mənimsənilmişdir.

Xəbər verildiyi kimi, bu il noyabrın 22-dən 25-dək BMT-nin Mərkəzi Asiya Ölkələrinin İqtisadiyyatları üçün Xüsusi Programı (SPECA) çərçivəsində "Bakı-Ekspo" Mərkəzində sergi keçirilmişdir. Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın təşəbbüsü ilə SPECA-nın yaradılmasının 25 illiyinə həsr olunmuş serginin açılışında iştirak etmişdir. SPECA-ya üzv ölkələrin - Qazaxıstan, Qırğızıstan, Türkmənistan, Tacikistan, Özbəkistan və Azərbaycanın stendlərinin nümayiş olunduğu sərgidə tibb, sənaye, orqaz, tekstil, kənd təsərrüfatı məhsulları və texnoloji sistemlər nümayiş etdirilmişdir. Sərgidə Azərbaycanın milli stendində iqtisadi inkişaf, sənaye, kənd tə-

sərrüfatı, rəqəmsal inkişaf və innovasiya, neqliyyat infrastrukturuna və tranzit, energetika, turizm, işğaldan azad edilmiş ərazilərin bərpası və inkişafı kimi sahələr nümayiş olunmuşdur. Qeyd etmək lazımdır ki, ölkəmiz tərəfindən nümayiş etdirilən sahələrdən biri də müdafiə sənayesinin məhsulları ilə əlaqədar olmuşdur.

Azərbaycan iqtisadiyyatının inkişafını əks etdirən vahid stendin müdafiə-sənaye güşəsində 88 adda müdafiə sənayesi məhsulları, o cümlədən Müdafiə Sənayesi Nazirliyinin (MSN) müəssisələrində istehsal olunan müxtəlif növ atıcı silahlar, qısa mənzilli döyüş vasitələri, minatanlar, müxtəlif çaplı döyüş sursatları, pilotsuz uçuş aparatları və s. silah növləri təqdim edilmişdir. Sərgidə təqdim olunan nümunələrin arasında yeni iriçaplı pulemyotun nümayiş etdirilməsi iştirakçılar tərəfindən maraqla qarşılanmışdır.

Nazirliyin nümayəndəsi nümayiş olunan məhsullar haqqında məlumat verərək bildirmişdir ki, MSN-nin müəssisələrində atıcı silahlar, mərmilər, snayper tüfəngləri, toplar, uçuş aparatları, geniş profilli hərbi təyinatlı çoxsaylı məmulatlar istehsal olunur: "MSN Müdafiə Nazirliyinin bütün hərbi güc strukturlarını ən müasir silahlarla təmin etməyə çalışır. Bunlara ordumuzda geniş istifadə olunan 60, 82 və 120 mm çaplı mərmilər də daxildir. MSN məhsullarına məşhur "İti qovan" PUA-ları ilə birlikdə pilotsuz uçuş aparatları da daxildir. Bu təyiyarə hədəfi dörd kilometr yüksəklikdən yüksək dəqiqliklə və yüksək sürətlə məhv etməyə qadirdir. Bundan əlavə, nazirliyin müəssisələri piyada döyüş və zirehli kəşfiyyat və nəzarət maşınlarının modernləşdirilməsini, həmçinin onlar üçün mərmilər istehsalını həyata keçirir. PUA operatorunun və texniki işçilərinin təhlükəsizliyini təmin etmək üçün zirehli idarəetmə məntəqəsi də yaradılmışdır. Belə müasir texnologiyaların geniş tətbiqi Müdafiə Nazirliyinə şəxsi həyati etibarlı şəkildə qorumağa imkan yaradır".

Onu da vurğulamaq vacibdir ki, ölkəmizdə istehsal olunan silahların xarici şirkətlərin analoqi məhsullarından üstünlüyü ondan ibarətdir ki, onlar daha dəqiq və keyfiyyətlidir. Bunu xarici ekspertlərin özləri də etiraf edirlər.

Bahadır İMANQULİYEV,
"Azərbaycan"

Gələcək il Bakıda Azərbaycan Beynəlxalq Sığorta Forumu keçiriləcək

2024-cü ildə Bakıda Azərbaycan Beynəlxalq Sığorta Forumu keçiriləcək. Bu barədə AZƏRTAC-a Azərbaycan Sığortaçılar Assosiasiyasının İcraçı direktoru Elmar Mirsalayev deyib.

"Bildiyimiz kimi, 2020-ci ilə qədər hər il Azərbaycanda beynəlxalq sığorta forumu təşkil olunurdu. Lakin 2020-ci ildən bütün dünyanı öz çənginə alan COVID-19 pandemiyası

bir çox layihələrin olduğu kimi, bu forumda da müvafiqəti dayanmasınə səbəb oldu. Lakin biz 2024-cü ildə ölkəmizdə beynəlxalq sığorta forumu ənənəsini yenidən bərpa edəcəyik. Bu forumda yerli sığortaçılarımızın dünya sığorta bazarları ilə birbaşa kommunikasiyası güclənəcək və dünya sığortaçıları sığorta sektorumuzla yaxından tanış olacaqlar", - deyər E.Mirsalayev qeyd edib.

Qədim "qara qızıl" diyarı müasir "yaşıl enerji" ölkəsinə çevrilir

Son illər "yaşıl iqtisadiyyat"a keçid bütün dünyada prioritet çağırışlardan hesab olunur. Beynəlxalq Enerji Agentliyinin məlumatına görə, 2024-cü ilə qədər dünyada bərpaolunan mənbələr hesabına enerji istehsalı 2018-ci ilə müqayisədə 50 faiz artacaq. Məhz bu istiqamətdə iqtisadi siyasətini quran Azərbaycan da bərpaolunan enerjiyə keçid üçün əməli addımlar atır.

Prezident İlham Əliyevin müxtəlif vaxtlarda imzaladığı fərman və sərəncamlarla ölkəmizdə bərpaolunan enerji mənbələrindən səmərəli şəkildə istifadə olunmasına geniş imkanlar yaradan möhkəm hüquqi baza formalaşdırılıb. Məlum olduğu kimi, dövlət başçısının 2021-ci il fevralın 2-də imzaladığı sərəncamla "Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafı dair Milli Prioritetlər" sənədi təsdiqlənib. Sərəncamda 2030-cu ilə qədər ölkənin sosial-iqtisadi inkişafına dair 5 prioritet müəyyənləşdirilib. Onlardan biri Azərbaycanı "yaşıl enerji" ölkəsinə çevirməyə nail olmaqdır. Bəhs olunan "yaşıl enerji"yə "yaşıl işıq" yandırarkən, ilk növbədə, ölkənin geniş təbii imkanları əsas götürülməlidir. Həmin təbii resurslar alternativ və bərpaolunan enerji mənbələrindən, o cümlədən günəş, külək, su resurslarından geniş istifadəyə münbit zəmin yaradır.

Belə ərazilərdən biri Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdur. 44 günlük Vətən müharibəsindəki zəfərdən az sonra bu regionda bərpaolunan enerji mənbələrindən istifadə, enerji səmərəliliyi, ekoloji təmiz texnologiyalar, o cümlədən neqliyyat vasitələrinin təbii və digər məsələləri əhatə edən "yaşıl zona", yaxud "yaşıl məkan" konsepsiyası hazırlanmağa başlandı. Prezident İlham Əliyev bu barədə demişdir: "Azad edilmiş torpaqlarda, eyni zamanda böyük enerji potensialı var. Bəri başdan demək istəyirəm ki, mən azad edilmiş əraziləri "yaşıl enerji" zonası kimi görmək istərdim. Kifayət qədər imkanlar var. Qarabağ bölgəsi "yaşıl enerji" zonası kimi dünyaya üçün bir nümunə olacaq". Pre-

zident boş yerə "yaşıl zona" elan etməyib. Dövlət başçısının söylədiyi fikirlərin kökündə Qarabağın və Şərqi Zəngəzurun əlverişli coğrafi sərəiti və iqlim xüsusiyyətləri, günəş, külək və su resurslarından istifadə üçün əlverişli şəraitin olması dayanır.

Ümumilikdə Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə 4 min meqavatdan artıq günəş və 500 meqavatdakı külək enerjisi potensialı mövcuddur və bu gün həmin potensialın bir qisminəndən səmərəli şəkildə istifadə olunur. Məsələn, Kəlbəcər rayonunda bu günə kimi "Azərənjeri" ASC 6 yerdə kiçik su-elektrik stansiyasını (SES) yenidən quraraq istismara verib. Qurumdan verilən məlumata görə, 2022-ci ildə 4,4 meqavat gücündə "Kəlbəcər-1", 2023-cü ildə isə 8,33 meqavat gücündə "Çıraq-1", 3,6 meqavat gücündə "Çıraq-2", 6,33 meqavat gücündə "Qamışlı", 5,3 meqavat gücündə "Soyuqbulaq" və 3,4 meqavat gücündə "Meydan" kiçik SES-lərinin yenidənqurmadan sonra açılışı olub.

Hazırda Kəlbəcər rayonunda 4 yerdə kiçik SES-lərin tikintisi aparılır. "Aşağı Vəng", "Yuxarı Vəng", "Nadixanlı" və "Zar" adlanacaq stansiyaların 2024-cü ildə istismara verilməsi planlaşdırılıb. Xatırladaq ki, Kəlbəcər işğaldan azad ediləndən dərhal sonra Daşkəsən rayonundan Kəlbəcəyə 3500 metr yüksəklikdəki Murov dağına keçməklə 70 kilometr məsafədə yüksək gərginlikli iki dövrlü ötürmə xətti çəkilib. Sıldırımli dağlarda, sort hava şəraitində, qarın qalınlığı 3-5 metro çatan, üstünlük də normal yolu olmayan ərazilərdə hündürlüyü 50 metr, çəkisi 10 ton olan anker dayaq-lar quraşdırmaq heç də asan iş deyil.

Amma sort iqlim və çətin relyefdə yerləşən Kəlbəcərdə bu iş icra edilirdi. 2021-ci ilin yayında açılış olub 110/35/10 kilovoltluq rəqəmsal yarılmstansiya tikintisini də görülməli işlərin üzərinə əlavə etsək, yaşıl örtüklü meşələrlə əhatəyə alınmış Kəlbəcərin "yaşıl enerji" ilə təmin ediləməsinin doğma yurdlarına döndürən Kəlbəcər sakinlərinin firavan və rahat ya-

şamaları üçün yaradıldığını nümunəsi olduğunu bilmək gözəl hissirdi. İnkərlənməz faktıdır ki, Azərbaycan özünü dünyada etibarlı neft-qaz tədarükçüsü kimi təsdiqləyib. Bu, Prezident İlham Əliyevin pragmatik neft-qaz siyasəti sayəsində mümkün olub. Azərbaycan indi də "yaşıl enerji" ölkəsi olmaq məqsədini hədəfləyib. Ölkəmizin bu istiq-

mətdə niyyətini dəfələrlə diqqətə çatdıran dövlət başçısı müasirləşməni strateji hədəf kimi müəyyənləşdirib. İqtisadiyyatımızın məhz bu yanaşma ilə inkişaf etdirilməsi yolunda irəliləməsinə söz açan Prezident demişdir: "Yaşıl enerji" konsepsiyası, əsasən, Azərbaycanı irəliyə aparacaq yoldur. Bu, bütün ölkəyə və xüsusən də azad olunmuş ərazilərə aiddir. Mən artıq bəyan etmişəm ki, azad olunmuş bütün ərazilər "yaşıl enerji zonası"ni təşkil edəcək. Onlar Azərbaycanın böyük hissəsini təşkil edir. Eyni zamanda biz orada "ağıllı şəhər", hətta "ağıllı kənd" adlanan müasir texnologiyaları tətbiq edəcəyik. Bu, həmçinin Azərbaycanın yenidənqurmaya, müasirləşməyə və texnoloji tərəqqiyə ehtiyac duyduğumuz digər bölgələri üçün yaxşı nümunə olacaq".

Züleyxa ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Kapital qoyuluşunda dövlət vəsaitinin çəkisi daha yüksəkdir

Hazırda dünyada baş verən geosiyasi gərginlik üzündən iqtisadiyyata investisiya qoyuluşu azalıb. Ona görə dünyanın bir çox iri banklarının gəlirləri də azalıb. Hətta o dərəcədə ki, ABŞ kimi ölkədə ziyanan düşən banklara dövlət çətinlikdən qurtulmaq üçün yardım göstərib.

Global iqtisadiyyatda kapital qoyuluşunun azalması məhsul istehsalına da mənfi təsir göstərib. Hazırda inkişaf etmiş ölkələrdə iqtisadi artımın səviyyəsi ən yaxşı halda yerində sayır.

Azərbaycanda da vəziyyətlə bağlı dövlət iqtisadiyyatın inkişaf dinamikasını qorumaq üçün daxili

kapital qoyuluşunu xeyli artırır. Düzdür, bu vəsaitin çox hissəsi işğaldan azad olunan ərazilərdə sosial-iqtisadi layihələrin icrasına yönəlib. İndiyədək dövlət bu məqsədlə 7 milyard manat vəsait xərcləyib, gələcək üçün isə büdcədən 4 milyard manat vəsaitin ayrılması nəzərdə tutulub.

Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatına görə, cari ilin yanvar-oktyabr aylarında ölkənin iqtisadi və sosial sahələrinin inkişafı üçün bütün maliyyə mənbələrindən əsas kapitalla 14 milyard 258 milyon manat və ya ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 17,1 faiz çox vəsait yönəldilmişdir. Neft-qaz sektoruna yatırılmış investisiyalar 20,4, qeyri-

neft-qaz sektoruna yönəldilən vəsait 15,4 faiz artmışdır. Ölkəmizdə kapital qoyuluşunda istehsal sahələrinə xüsusi önəm verilir. Belə ki, hesabat dövründə qoyulan investisiyanın 8 milyard 414,6 milyon manatı, yəni 59 faizi məhsul istehsal sahələrinin inkişafına yönəldilmişdir. Qalan vəsaitin 5 milyard 108 milyon manatı xidmət sahələrinin, 735,4 milyon manatı isə yaşayış evlərinin tikintisinə yönəldilmişdir.

Qeyd edildiyi kimi, dövlət indiki çətin durumda sərmayə qoyuluşunda birbaşa sponsor kimi iştirak edir. Cari ilin 10 ayında yatırılan ümumi sərmayənin 55,6 faizi dövlət, 44,4 faizi qeyri-dövlət sektorlarının investorların

payına düşməsi də bunu təsdiqləyir. Həmin kapital qoyuluşunun 73,3 faizi tikinti-quraşdırma işlərində istifadə olunmuşdur. Bunun da səbəbi işğaldan azad edilən ərazilərdə icra olunan nəhəng layihələrlə bağlıdır.

Əsas kapitalla yönəldilmiş vəsaitdə müəssisə və təşkilatların vəsaitləri 6 milyard 486,5 milyon, büdcə vəsaitləri 5 milyard 823,4 milyon, əhalinin şəxsi vəsaitləri 895,2 milyon, bank kreditləri 362,2 milyon, sair vəsaitlər 690,7 milyon manat təşkil etmişdir.

Məlumdur ki, hazırda qarşıya qoyulan hədəflərdən biri ölkədə sənayenin inkişaf etdirilməsidir. Təsədüfi deyil ki, cari ilin yanvar-oktyabr aylarında əsas kapitalla

yönəldilmiş vəsaitin 39,6 faizindən sənayenin inkişafı üçün istifadə olunmuşdur. Son dövrlər qeyri-neft-qaz sənayesində məhsul istehsalının çəkisinin artması da bu cür yanaşma ilə bağlıdır.

Hesabat dövründə neft-qaz sektoruna 4 milyard 913,5 milyon, qeyri-neft-qaz sektorunun inkişafına isə 9 milyard 344,5 milyon manat vəsait ayrılmışdır. Statistik rəqəmlərdən aydın görünür ki, cari il qeyri-neft-qaz sektoruna ayrılan vəsaitin həcmi çoxdur. Bu da ölkədə qeyri-neft-qaz sektorunun inkişafı ilə bağlı aparılan iqtisadi siyasətin təzahürüdür.

Rüstəm KAMAL,
"Azərbaycan"

Tarixin izi ilə

Əsrlərin mirası

İçərişəhər - bugünkü Bakının dünənki yadigarı

İçərişəhər - tariximizin dünən, bu günü və sabahı! İçərişəhər - yaşanmış illərin, əsrlərin daş vərəqləri! İçərişəhər - qədimliyimizin əbədi-əzəli məskəni, ötən illərimizin pozulmayan nişanəsi! İçərişəhər - ulu babalarımızın möcüzəli yurd yeri, sirlərlə dolu məkən, keçmişlərdən sabahlara açılan qapı!

İçərişəhərin bir-birinə bənzəməyən dənizqala, dolanbac küçələrindən hansımız keçməmiş ki?! Ətrafımızı bürüyən bu gözəlliyə hansımız heyran qalmamışıq ki?! Hamımız bu küçələrdə addımlamışıq. Addımladığımızda qəribə hissələr keçirə-keçirə gördüklərimizə böyük heyranlıqla tamaşa etmişik. İçərişəhərin hər daşı, hər əyşəsi böyük tariximizin kiçik parçalarıdır. Hər kiçik parça bizim üçün əzizdir. İçərişəhərin küçələrindən keçdikcə qulaqlarımıza ağsaçlı tarixin gur səsi gəlir. Qoca tarixin sənə qulaq kəsilsə-kəsilsə İçərişəhərin dünənini vərəqləyirik, onun keçmişini öyrənirik. Çünki bu tarix bizim üçün müqəddəsdir.

Biz şərəfli tariximizlə daim öyünürük, məmləkətimizin qədimliyindən qürur duyuruq. Qonağımız gələndə mütəlak ona tarixi yerlərimizi, qədim abidələrimizi, təbii ki, ilk növbədə, İçərişəhərimizi göstəririk. Bəs İçərişəhər haqqında nə bilirik?

İçərişəhəri çox vaxt şəhər içərisində şəhər də adlandırılır. Doğrudan da, qala darvazasından içəri ayaq qoyanda sanki başqa bir aləmə - Orta əsrlər şəhərinə düşürsən. Müasirlə keçmiş bir-birindən qala divarları ayrılır.

İçərişəhər hündürlüyü 8-10, eni 3,5 metr olan qala divarları ilə əhatə olunub. Ərazisi 22 hektar olan qədim şəhər bütövlükdə heyranətə bir şəhərsalma mədəniyyəti nümunəsidir. Buradakı üç abidə - Qız qalası, Şirvanşahlar sarayı, Məhəmməd məscidi dünya, 28 abidə ilə ölkə əhəmiyyətli abidələrdir. Qız qalası və Şirvanşahlar

sarayı 2000-ci ildə UNESCO-nun Dünya Mədəni İrsi Siyahısına daxil edilmişdir. Üçqat qala divarları və Qız qalası möhtəşəm müdafiə istehkammının bu günümüzdə gəlib çatan əbədi nişanələridir.

Bölkə də burada küçələrin nəyə görə belə dar və dolanbac olduğunu bilməyənələr var. Bu ona görə belədir ki, düşmən süvariləri küçə və dalaqlara girə bilməsinlər. Çünki belə dar yerdə atların sürətlə hərəkət etməsi və idarə olunması mümkün deyil.

Azərbaycan böyük İpək yolunun üzərində yerləşdiyinə görə İçərişəhərdə çoxlu karvansara və bazar meydanı da olub. Qeyri-adi görkəmi ilə seçilən ikimörtəbli karvansara XV əsrdə aiddir. Karvansara cənub-şərq tərəfdən künc qalalarla mühafizə olunur ki, bu da onun müdafiə məqsədi güddüyündən xəbər verir.

XV əsrin sonlarında şəhərdən keçən ticarət yolunun üzərində tikilən Buxara karvansarası gündəlik ticarət əməliyyatlarından sonra, əsasən, Orta Asiya tacirlərinin topladığı xüsusi məkən olub. Buxara karvansarası ilə üzvlük yerləşən Multani karvansarası isə Aşşeron atəşgahlarına ziyarətə gələn hindli tacirlər və zəvvarlar üçün sığınacaq rolunu oynayıb.

Dağdıcı zəlzələdən sonra Şirvan hökmdarı Axsitan paytaxtı İçərişəhərə köçürmüşdü. Bundan sonra şəhər daha da böyüyüb genişlənməmişdi. Burada möhtəşəm bir saray - Bakının ecazkar tarixi abidələrindən olan - Şirvanşahlar sarayı tikilib. Bu saray İçərişəhərə xüsusi bir yaraşır və özəmət verir. Kompleksə daxil olan saray, divanxana, türbə və məscidlər nadir memarlıq üslubu, bədii oymaların və naxışların əhəmiyyətli nümunəsidir.

Tariximizin daha bir incisi, Bakının simvolu olan Qız qalası da İçərişəhərdədir. Əslində, İçərişəhərin tarixi daha qədimlərdə, hətta eramızdan əvvəl gedib çıxır. Arxeoloqlar qədim zamanı sübut edən bir çox nişanələr aşkarlayıblar.

İçərişəhərdən çoxlu yeraltı yollar keçir. Vaxtilə bu yollardan birinin hətta 20-30 km uzalıqda yerləşən Mərdəkəna gedib çıxdığı da deyilirdi. Şəhərdə məşhur hamamlar da olub. Onlarda biri Ağa Mikayıl hamamıdır ki, ona xalq arasında Məşhəd İbad hamamı deyilir. Salyan darvazası öndükdə Qasım bəy hamamı da öz gözəl quruluşu ilə görünləri heyran edir.

İçərişəhər tarixən ayrı-ayrı məhəllələrdən ibarət olub: Ağsalvarlılar, Arabacılar, Hamamçılar, Seyidlər... Son üçü adından məlumdur. Bəs niyə "ağsalvarlılar"? Məlumunuz olsun ki, bu, nəsilçilik məqsədilə məşğul olanlarla verilməmişdir.

İçərişəhəri xalq arasında həm də "Qala" və ya sadəcə "Qədim şəhər" adlandırırlar. Bakının ən qədim hissəsi həmçinin tarixi-memarlıq qoruyur. Bakının ən qədim hissəsi olan İçərişəhər, öz dövrü üçün çox etibarlı hesab edilən qala divarları ilə əhatə olunub.

Möcüzəli yurd yerimiz olan İçərişəhərin tarixi cild-cild kitablarına sığmaz.

Vahid MƏHƏRƏMOV,
"Azərbaycan"

Abidələr

Çay üstündə qala

Möhtəşəm zəfərimiz əzəli torpaqlarımızla birgə tarixi-dini-mədəni abidələri də əsl sahiblərinə qaytardı

Tarixi faktlar şahidlik edir ki, Kəlbəcər ən qədim insan məskənlərindəndir. Ərazidə ibtidai insanın təşəkkülü və formalaşması dördüncü geoloji dövrə aiddir. Kəlbəcərin Zar açıq düşərgəsində aparılan arxeoloji tədqiqatlar ibtidai insan icmasının ilk əmək alətlərinin də bu yerlərdə yaradıldığını (daşdan) təsdiqləyir.

Rayon ərazisində 30 min ildən çox tarixə malik yaşayış məskənləri, 6 min il yaşlı qaya təsvirləri, çöpsəkilli qədim türk əlifbası nümunələri aşkarlanıb. Daş abidələr erkən dövr atəşpərəstliyinin, xristianlığın, VII əsrdən isə islamın yayıldığı dövrlərdə yaradılıb.

"Kəlbəcər" toponimi qədim türk dilində (oykonimin ilkin forması Kevliçer) "çay üstündə qala" kimi mənalanır. Kevli "çayın üstü", çer/car "qala" deməkdir. Məntəqənin yerləşdiyi yüksəklikdə Törtər çayı boyunca sıralanmış qədim süni mağaralar mövcuddur. Kəlbəcərdəki oronimik toponimlərin hamısı türk mənşəlidir, bir sıra qədim türk tayfalarının adı hələ də bu toponimlərdə yaşayır.

Kəlbəcər inzibati rayon kimi 1930-cu il avqustun 8-də formalaşdırılıb. Ərazisi 3054 kvadrat kilometr, əhalisi 90100 nəfərdir. Rayona bir şəhər, bir şəhər tipli qəsəbə (İstisu) və 128 kənd daxildir. Dəlidağ, Keyti, Murovdağ, Kəpəz, Şərgi Göyçəgölü, Göyçənin Mixtökən, Qarabağ yaylasının bir hissəsi Kəlbəcərin təbii sərhədləri tərkibindədir. Ən yüksək zirvəsi olan Camışdağın (Murov dağının zirvəsi) hündürlüyü 3724 metrdir. Kəlbəcər qızıl, civə, eləcə də tuf, perlit, obsidian, travertin və digər qiymətli faydalı qazıntıları və tikinti materialları ilə zəngindir. 280 min hektar ərazisi meşələrdən ibarətdir.

Eramızdan əvvəl IV minilliyin sonu - III minillik dövrü və ya Kür-Araz mədəniyyəti adlanır. Həmin sivilizasiyanın əsas təşəkkül və yayılma sahəsi Kür-Araz ovalığıdır. Tarixçilərin yazdıqlarına görə, Kür-Araz kultürünün son inkişaf mərhələsində artıq ölkəmizin bütün dağlıq zonaları - Xoşbulaq kurqanları və Xoləzəkdə (Kəlbəcər), İstisu yaylaqlarında yaşayış məskənlərində məskunlaşma başa çatıb. Sözügedən zaman kəsiyi məmləkətimizdə qədim incəsənətin çiçəklənmə dövrüdür. Saxsı qablara salınmış naxışlar bunu bir daha təsdiqləyir. Qobustan (Böyükdaş, Yazıltəpə), Gəlinqaya və Kəlbəcərin digər ərazilərində (Qoçdaşda) qayaüstü rəsmlərdə heyvanat aləmi, meşə və ov səhnələri, oyləncə və şamanlıq təsvirlərini Kəlbəcərdə ilk məskən salan albanların izləri də buradakı qayaüstü təsvirlərdə və kütüpböhrələrdə işğala qədər qalmaqda idi. Rayonun Qaragöl və Zalxa gölləri sahələrində, Ayıçıqıllı və Pəriçiqıllı dağlarındakı qaya təsvirləri 1968-ci ildən öyrənilməyə başlanılıb. 1976-cı ildə həmin ərazinin yaxınlığında ölkəmizdə ilk dəfə olaraq yaşayış yeri - diametri təqribən 20 metrlik dairəvi tikili qalıq üzə çıxarıldı. Sadalananlar göstərir ki, Kəlbəcər antik dövr, həm də Azərbaycan abidəsidir.

Vətənimiz və xalqımız tarixən tolerant, multikultural dəyərlərə sadiqliyi ilə seçilib. Belə mədəniyyət keyfiyyəti və ənənələr ərazilərimizdəki tarixi abidələr və arxeoloji tədqiqatlar zamanında bir daha özünü büruzə verir. Bədnam qonşularımız isə tamamilə əksinə, söküb dağıtmaq, talançılıq, yaxud da ən yaxşı halda öz adlarına çıxmaqla məşğulduqlar. Kəlbəcər rayonu ərazisində Törtər çayının sol sahilində yerləşən, xalq arasında "Xotavəng" və ya "Xudavəng", yəni "Tanrı məbədi" kimi tanınan, əsası VI-VII əsrlərdə qoyulmuş monastır kompleksisi Qafqaz Albaniyasının süqutundan sonra (IX əsrdə) Qarabağın dağlıq hissəsində yaranmış Xaçın Alban knyazlığının dini mərkəzi olub. Kompleksdə alban yepiskopunun iqamətgahı və dini maarif mərkəzi fəaliyyət göstərib. Mehranilər sülaləsindən olan Xaçın knyazı Həsən Cəlalın oğlu Vaxtanq kompleksin ərazisində geniş tikinti işləri aparmış, Arzu xatun isə 1214-cü ildə əri Vaxtanq və iki oğlunun xatirəsinə kompleksdə kilsə tikdirmişdir. Kilsənin şərq fasadında daş üzərində knyaz Vaxtanqın, cənub fasadında isə Arzu xatunun iki oğlunun təsvirləri var. Alban knyazının tikirdiyi baş kilsə memarlıq xüsusiyyətlərinə görə erməni və gürcü kilsələrindən fərqlənir.

Qələbəmizdən sonra bu dini məkən yenidən əsl sahiblərinin ixtiyarına verildiyindən Azərbaycan fəaliyyət göstərən Alban-udi xristian dini icmasının üzvləri ilk dəfə 2021-ci ilin may ayında münasibətli ibadətə toplaşmış, dualar ediblər. İcmannın sədr müavini Rafiq Danakari artıq ələmətdər günününin doğma mənasında keçirə bildiklərindən məmnundur və buna görə Azərbaycan Prezidentinə və qazilərimize cəsarətli, şəhidlərimizə Allahdan rəhmət diləyir. İcma sədr

rinin müavini ölkəmizdə etiqad azadlığına təminatdan, milli azlıqlar üçün yaradılan şəraitdən, dövlətin onlara diqqət və qayğısından da xeyli razıdır. O, "Xudavəng" in həmin tarixən, həm də memarlıq üslubu baxımından Alban Apostol Kilsəsinə məxsusluğunu, ermənilərin məbəddə etdikləri saxtakarlıqların açıq şəkildə nəzərə çarpdığını bildirir: "Bu, giriş qapısından xaçqarılarda və daxildəki bir çox dini elementlərdə özünü büruzə verir. Şükürlər olsun ki, torpaqlarımız düşmənlərdən qorunub xilas edildi. Böyük zəfər nəticəsində Qarabağda yerləşən tarixi-dini-memarlıq abidələrimizin, eləcə də bu monastırın sahiblərinə qaytarıldığına görə Müzəffər Ali Baş Komandan, ordumuza minnətdarlığımızı yetiririk!"

Xatırladığımız ki, XII əsrdə yaşamış alban tarixçisi Mixtar Qoş da eramızın ilk əsrlərində missionerlərin Qafqazda xristianlığı yaydığı vaxtlarda "Xudavəng" monastırının əsasında qoyulduğunu yazır. Daha sonra (VIII əsr) İsa Məsihin həvarisi Müqəddəs Faddeyin göstərişi ilə dinin təbliği məqsədilə gəlmiş Daddlinin məzarı üzərində kompleksin ən erkən tikilisi - bazilika inşa olunub.

Vəngli köndə Xaçın çayının sol sahilində, dağın üstündə ucalmış monastırın (Gəncəsər) monastırını da Qafqaz Albaniyası xristian memarlığının ən görkəmli abidələrindəndir. Orta əsrlərdə monastır Alban kilsəsinin mərkəzi iqamətgahı idi. Məbəd hökmdar Həsən Cəlal və oğlu tərəfindən 1216-1265-ci illərdə Gəncədəki tikilməsi və adını da buradan almışdır. Dağın adı isə ərəb dilindəki kəlisə - "məbəd" və azərbaycanca "dağ" sözündəndir. "Kənisə"nin ərəb mənşəliyi orada ərəblərin yaşaması ilə əlaqədar deyil, o deməkdir ki, XII əsrdə dilimizdə "kənsə", "gonzo" kəlmələri vardı və dağın adına keçmişdir.

Kənisə - "məbəd" sözü respublikamızda Kəncə, Kəncəçay (Ordubad rayonu), Kəncədə (əslində Kənisədə) İsmayilli rayonunda və başqa toponimlərdə qalıb.

Hətta çox sonralar da yerli əhali "Gəncəsər"i alban adlandırır.

Abidədə bir çox diofizit elementləri var ki, bunlar da XIII əsrdə Alban katolikosluğunun başqa kilsələrə təbə olmaq istəməməsinə bir daha təsdiqləyir.

Məbəd kompleksinin memarlıq planlaşdırma və kompozisiya həlli, heykəltəraşlıq nümunələri onun çoxşəxslilik ənənələri olan Azərbaycan Albaniyası memarlığına aidiyyətini təsdiqləyir.

Torpaqlarımızın işğal dövründə "Xudavəng", "Gəncəsər" və digər tarixi abidələr böyük dəyişikliklərə məruz qalmışdır. Düşmən, Alban kilsələrinə aid xaç və yazıları balta ilə çaparaq yox etmiş, beləliklə, tarixi saxtalaşdırmağa çalışmışdır. Onlar öz təbliğatlarında bu məbədləri erməni kilsəsi kimi təqdim edir, xalqımızın maddi-mədəni irsini özününküləşdirirdilər. Azərbaycan Prezidentinin göstərişi ilə artıq həmin ərazilərdə bərpa-quruculuq işlərinə start verilib və bu prosesin müsbət nəticələri görünməkdədir.

Qurban MƏMMƏDOV,
"Azərbaycan"

Tarixdən gələn səslər

Zaqatala qalası - keçmişimizin 200 yaşlı şahidi

Uzaq keçmişimizdən durula-durula bu günümüzdə gəlib çatan bayatlarımızın hikməti, fəlsəfi oxuyanları ahənribə kimi özünə çəkir. Bayatılar poetikliyi ilə ürəyə yatır, ruha sığal çəkir, könlükdə məskən salır.

Əzizim bizim qala,
Həmişə bizim qala,
Tikmədim özüm qalam,
Tikdim ki, izim qala.

Bu bayatın hikmət yükü, mənə çarları yaşım fəlsəfəsidir. Qalalar tikilib, tikilən qalalar vəsf edilmiş. Bu qalalar dünənimiz, keçmişimizin tarixidir. Onlar ötən illərin sirlərini özündə qoruyub saxlayan kitablardır, xalqın daş yaddaşdır, tarixin pozulmayan möhürüdür.

Xalqımızın qədimliyindən, onun tarixi keçmişindən, ululuğundan, mənəvi zənginliyindən soruq verən abidələr, qalalar ölkəmizin ərazisində yüzlərcə, minlərcədir. Bu abidələrin, qalaların daşları, divarları arasında xalqımızın şanlı tarixinin aqıllanmış, yazılmamış qatları yatmaqdadır.

Zaqatala qalası qədimliyi və möhtəşəmliyi ilə hamının diqqətini cəlb edir. Qalannın hasarına, daşlarına toxundum - qulaqlarıma tarixin dərinliklərindən səslər gəldi, gözümün önündə döyüş səhnələri canlandı.

Zaqatala rayonunun ərazisi hərbi-strateji cəhətdən çox əlverişlidir. Belə ki, Azərbaycanın şərqində Şəkiyə, Şamaxıya, Bakıya və Dağıstana gedən yollar buradan keçir. Olduqca əlverişli mövqeyə malik olan bu yerlər hələ qədim zamanlardan xarici qəsbkarların, o cümlədən rusların da diqqətini özünə cəlb etmişdi. Bu ərazinin Zaqafqaziya hərbi dairəsinin mərkəzi olan Tiflis şəhərinə yaxın olması, hərbi sursat və ehtiyat qüvvələrinin vaxtilə-vaxtında çatdırılması üçün mühüm mövqə olduğunu nəzərə alan çar burada hərbi baza rolunu oynamaqlı olan möhtəşəm Zaqatala qalasını tikdirmək qərarına gəlir.

Qalanı tikdirməkdə çar hökumətinin iki məqsədi vardı: qala Azərbaycanı qərbdən, Dağıstana isə cənubdan tutan "əl" - plattsdarm rolunu oynamaqlı, yerli xalqların gələcəkdə rus işğalçılarına qarşı qaldıraçağı qiyam və üsyanları yatırmaq üçün istifadə olunmalı idi.

Beləliklə, 1804-cü ildə Zaqatala şəhərinin yuxarı hissəsində bugünkü möhtəşəm qalannın tikintisinə başlandı və yerli xalqların köməyi ilə 1830-cu ildə əsasən başa çatdırıldı. Həmin ilin dekabrında, artıq güclü hərbi qüvvələr qarşısında tab gətirə bilməyən Zaqatala qalasının hündür divarları hazır idi. Qalannın tikintisi üçün çox əlverişli yer seçilmişdi. Belə ki, üçbucaq şəklində olan qalannın iki tərəfi sıldırılmışdır. Şimal tərəfi isə yer səviyyəsinə qədər sıldırılmışdır. Müdafiə məqsədilə hasarın çöl tərəfində eni 10, dərinliyi 5 metr olan xəndək qazılmışdı. Qalannın üç böyük qapısı var. Şərq qapısı məlum olduğuna görə "Zabit qapısı" adlanır. Bu qapıdan çar ordusunun komandir heyəti keçirmiş, İkinci qapı "Əsgər qapısı" adlanırdı. Şəxsi heyət təlim keçmək üçün bu qapıdan qala düzünə çıxırmış. Üçüncü qapı əsasən nəqliyyat üçün nəzərdə tutulmuşdu. Qaladakı qoşun üçün lazım olan ərzaq, silah və hərbi sursat da üçüncü qapıdan daşınırmış.

Zaqatala qalasının sahəsi 9 hektardır. Qalannın ərazisində 30-dan çox bina var. Bunlara keçmiş dairəsinin birmərtəbəli evi, qamizun rosinin mənzili, hərbi xəstəxana, müqəddəs Troitsa kilsəsi, za-

bitlər üçün ikimörtəbli fiqel, silah-sursat anbarı, kazarmalar, meşə otlaqları və s. aiddir.

O vaxtlar çar hökuməti qalada münəzzəm olaraq 2500 nəfər əsgər saxlayırdı. Vəziyyət pisləşəndə əsgərlərin sayı 8-10 min nəfərə qədər artırırdı. Sonrakı tarixi hadisələr göstərdi ki, çar hökuməti Zaqatala qalasını tikdirməkdə yanlışmışdı.

1830-cu il Zaqatala üsyanına kömək etmək məqsədilə Dağıstannın gələcək imamı Həmzət bəy 2000 nəfərlik qoşunla Zaqatalanı tutduqdan sonra dərhal qala üzərinə hücumu keçir. Möğlubüyyətə uğrayan qoşun hissələri qala divarları arasında müdafiə olunaraq kömək üçün yeni qüvvələr gözləyirdilər. Qalanı hücumla ala bilməyəcəyini gören Həmzət bəy onu mühasirədə saxlamalı olur. Ancaq tezliklə 4500 nəfərlik çar qoşunu mühasirədə qalaların köməyinə gəlir. Böyük üstünlüyə malik olan çar qüvvələri üsyanı amansızcasına yatırır. Artıq çar Rusiyası Dağıstana cənubdan işğal etmək üçün Zaqatala qalısından plattsdarm kimi istifadə edirdi. Şeyx Şamilə aparılan müharibə zamanı (1834-1859) Zaqatala qalası ordunun əsas düşərgəsi və başlıca hərbi məntəqəsi idi. 1859-cu ildə Şeyx Şamil 15 minlik qoşunla qala üzərinə hücumu keçir. Onun məqsədi qalanı tutub vilayətdəki rus qoşunlarını tamamilə məhv etmək idi. Amma qalanı tutmaq və məşhur, qorxmaz, ovezolunmaz sərkərdəyə nəşib olmur.

1864-cü ildə Rusiya Qafqazı bütövlükdə işğal etdikdən sonra Zaqatala qalası

övləki hərbi əhəmiyyətini itirir. Lakin strateji əhəmiyyətli belə bir qalanı imperiya yaddan çıxarmırdı. 1905-1907-ci illər inqilabından sonra II Nikolay inqilab ruhunu Rusiyanın mərkəzindən ucaqlara uzaqlaşdırmaq üçün bu qalanı əsgər və matrosların sürgün yeri üçün münasib bilir. İnqilabçı matrosların buraya sürgün edilməsi faktı qalannın adı bir daha tarixə yəllənmişdir. Tabor Xarkov şəhərində təşkil edilmişdi. Qalaya sürgün edilənləri daimi nəzarət altında saxlayırdılar. Buna baxmayaraq, taborda inqilabi əhvali-ruhiyyə hökm sürürdü.

Böyük Oktyabr inqilabından sonra çar qoşunları Zaqatala qalasını türk edib Rusiyaya qayıtdılar. Sovet hakimiyyətinin ilk günlərində Qəza İnqilab Komitəsi qalada özünü yer eləmişdi. Sonralar bütün kombinat və rayon xəstəxanası da burada yerləşdirilmişdi. "Yenilməz batalyon" bədii filmi də bu qalada çəkilib.

Azərbaycan SSR Nazirlər Sovetinin 7 may 1984-cü il tarixli qərarı ilə Zaqatala qalasının ərazisi Tarix-mədəniyyət qoruyucu elan edilmişdir. Hazırda qala rayona gələn qonaqların və turistlərin ən çox baxdıkları yerlərdəndir. İllər keçsə də, qala tarixiliyi və möhtəşəmliyi ilə gələnlərin diqqətini özünə çəkir.

V.MƏHƏRƏMOV,
"Azərbaycan"

Finala bərabər oyun

"Qarabağ" bu axşam Norveçdə "Molde" ilə qarşılaşacaq

Avropa Liqası H qrupu, 5-ci tur

00:00 "Molde" (Norveç) - "Qarabağ" (Azərbaycan)
Baş hakim: Erik Lambrexts (Belçika)
Molde. "Aker" stadionu

Bu axşam "Qarabağ"ı Norveç səfərində çətin sınaq gözləyir. İlk növbədə əlverişsiz hava şəraiti, meydançanın qazonunun süni olması Ağdam klubu kimi daha çox topa sahib olan, qısa ötürmələrə üstünlük verən komandalara çətin məqam yaşadacaq.

Bu matçı eyni zamanda finala bərabər qarşılaşma kimi də dəyərləndirmək olar. Çünki hər iki komandanın qrupda 6 xal olduğundan Ağdam klubu üçün növbəti mərhələyə vəsiqə üçün uduzmaq kifayət edəcək. Xatırladaq ki, qrup mərhələsinin ilk matçında Bakıda "Molde"yə qarşı ağdamlılar möhtəşəm futbol nümayiş etdirib 1:0 hesabı ilə qalib gəlmişdilər.

"Molde"nin baş məşqçisi Erling Moe komandasının oyun planında 3-5-2 taktiki sxeminə üstünlük verir. Lakin müdafiə olunan zaman bu düzülüş 5-3-2-yə çevrilir. Bu komanda ilə qarşılaşmada meydanın mərkəzindəki mübarizə çox önəm kəsb edəcək. Rəqib topa sahib olduqda, hücumlar təşkil etdikdə müdafiədə boşluqlar buraxır. Xüsusilə mərkəz müdafiəçilərinin mövqe seçimlərində səhvlərinin şahidi olmuşuq. İlk növbədə onu qeyd edək ki, Norveç komandasının fiziki göstəriciləri kifayət qədər yaxşıdır. Standart vəziyyətlərdə diqqətli olmaq lazımdır. 5-li müdafiəyə üstünlük verən "Molde"də oyun qurarkən, mərkəzdə yer alan futbolçuların performansları çox önəmli olur. Geridən oyun qurarkən cənab stoperləri, yəni mərkəzdə yer alan müdafiəçilər kənara çəkilirlər. Bu xüsusda Markus Kosanın oyun ağılı hücumu keçidlərdə böyük rol oynayır. Yəni bu futbolçu komandanın favoritidir. Hücumlarda geri dönmə topların alınmasında önəmli rol oynayır. Davamlı şəkildə komanda yoldaşları ilə danışıq. Bir sözlə, əsl liderdir. Topa daha çox sahib olmağı sevən oyun anlayışına malik "Molde" meydanın bütün zonaların-

da buna nail olmağı bacarır. Əsasən cinalardan qurulan oyun planında fəal iştirak etmək üçün mərkəz hücumçuları da o zona-yə yaxın oynamağa çalışırlar. Bu fonda ikinci zonanad üçüncü zonaya keçidlərdə Breyvikin rolu çox önəmlidir. İtirilən toplardan sonra xətlərə məsafə yaxın olduğuna görə uzun ötürmələrdə və ya cinalardan təşkil edilən hücumlarda boşluqlara yol verirlər. Görünür odur ki, bu komanda-yə qarşı yerlə oynamaq daha məqsəduşuğundur. Davamlı cinalardan mərkəzə uzun ötürmələr qol epizodu yaratmaq imkanı az olar. Qaçırıqlar Oliver Petersen uzaqdan vurulan zərbələrdə zəiflik göstərir. Bunun üçün mütləq şəkildə uzaqdan zərbələrə üstünlük verilməlidir.

"Qarabağ" isə topu rəqibə verib ilk dəqiqələrdən topsuz oyunda iştirak etməməlidir. Bakıdakı ilk qarşılaşmada yüksək tempi gözləməsək də, meydanın norveçlilərə aid hissəsində tətbiq edəcəyi pressinqlə qonaqların oyun qurmasına imkan verilməməlidir. Qısa ötürmələrlə oyunu meydanın rəqibə aid olan hissəsində keçirə bilsələr, itirilən hər topdan sonra onlara boş zona buraxılmasa, nəyəse ümid etməyə dəyər.

Komandamız müdafiənin arxasına atılan toplarda və standart vəziyyətlərdə çox diqqətli olmalıdır. İlk dəqiqələrdə rəqibi topsuz qoya bilsələr, qarşı tərəfdə təhlükəli epizodlar yaşana bilər. İkinci zonada Yankoviç və Romao sürətli oynamaq, itirilən toplardan sonra mövqe seçimlərində daha sayıq davranmalıdırlar. Oyunu cinalara yaymaq lazımdır ki, rəqibin diqqətini o istiqamətlərə yönəldə bilər. Belə olan halda, mərkəzdə yaranacaq boşluqlara zamanında düşməklə qol epizodları yaratmaq lazımdır. Bu qarşılaşma cinal müdafiəçilərimiz üçün də əlavə öhdəliklər yaradır.

Çətin olacaq, amma "Qarabağ" a inanırıq və ümid edirik ki, xal və ya xallar qazanacaq.

Elçin CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ!

"AZƏRBAYCAN" qəzetinə

2024-cü il üçün abunə yazılışına başlanılır!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır.
Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuat yayımı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Azərmətbuat yayımı" ASC	(012) 441-19-91, (050) 322-33-17
"Qaya" firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Region Press" MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC	(012) 594-09-59
"Ziya" LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC	(055) 819-09-26

1 illik - 187,20 (yüz səksən yeddi manat iyirmi qəpik) manat
6 aylıq - 93,60 (doxsan üç manat altmış qəpik) manat
3 aylıq - 46,80 (qırx altı manat səksən qəpik) manat

Hörmətli oxucular!

Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzləşsəniz, redaksiyaya (Tel.: (012) 539-59-33) zəng vura bilərsiniz.

B İ L D İ R İ Ş

Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının əməkdaşlarının tibbi sığortalanması xidmətinin satın alınmasına dair elan edilmiş açıq tender üzrə Satınalmalar komissiyasının 16 noyabr 2023-cü il tarixli qərarına əsasən "Məqa Sığorta" ASC qalib elan edilmişdir.

Qalib sığortacı ilə müvafiq satınalma müqaviləsi imzalanmışdır.

Satınalmalar komissiyası

Qızılcanın yaşı "böyüyür"

Bu xəstəlik uşaqlarla bərabər, gənclər və yaşlılar arasında da yayılır

Yoluxucu xəstəliklər hazırda dünyanın ən global problemlərindən birinə çevrilib. Bu xəstəlikləri törədən virus və bakteriyalar orqanizmə hava-damcı, su və qida vasitəsilə, xəstə insanların əşyalarından istifadə etməklə daxil olur.

Son həftələr əhali arasında, yüksək yoluxma riskinə malik qızılca xəstəliyinə yoluxanların sayında artım müşahidə olunur.

Cəmi 8 ayda 284 qızılca hadisəsi qeydə alınıb

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı tərəfindən 2015-ci ildən etibarən Azərbaycanda rəsmi olaraq qızılca və məxmərək xəstəliklərinin eliminasiyası (ölkə ərazisində endemik halların qeydə alınmaması) elan edilib. Səhiyyə Nazirliyinin məlumatına görə, 2014-cü və 2018-ci illərdə ölkə ərazisində qızılca infeksiyasının 2 kiçikmiqyaslı alovlanmasının qeydə alınmasına baxmayaraq, həyata keçirilən eks-epidemik və profilaktik tədbirlər nəticəsində qısa müddət ərzində bu hal dayandırılıb.

Həmsərhəd ölkələrdən 2023-cü ilin aprel ayında başlayaraq götürülmə qızılca hadisələri ilə əlaqəli olaraq, əhali arasında xəstəliyin sporadik yayılma halları qeydə alınıb. Yoluxma, əsasən, uşaqlar arasında müşahidə edilir. Eyni zamanda tələbələr arasında da qızılcaya yoluxma hallarının qeydə alındığı bildirilir. Ötən dövr ərzində ölkə ərazisində 284 qızılca hadisəsi qeydə alınıb.

Hadisələrin epidemioloji təhlili yoluxmanın əsas səbəbi kimi peyvəndlərdən yayınma hallarının olmasıdır. Bu da əks-

sər hallarda əsassız eks-göstərişlər və peyvənddən imtina ilə izah olunur. Yaranan vəziyyətlə əlaqədar olaraq, mütləq kollektivlərdə, qapalı müəssisələrdə sıx təmas nəticəsində hava-damcı infeksiyalarının yayılması üçün daha əlverişli mühitin olması nəzərə alınaraq, bütün ölkə ərazisində profilaktik peyvənd işi gücləndirilib. Eyni zamanda yaşa görə peyvəndlərdən kənar qalan uşaqların aktiv aşkarlanması və təcili vaksinasiyaya cəlb edilməsi işinə nəzarət artırılıb. Həmçinin ocaqlarda eks-epidemik tədbirlər görülür, xəstə insanların təmasda olan şəxslər müəyyən edilir və 21 günlük müşahidə aparılır.

Bununla yanaşı, epidemioloji vəziyyəti nəzərə alaraq, ölkə ərazisində orta və yaşlı əhəlinin profilaktikası məqsədilə vaksinasiyaya üçün peyvənd (Qızılca-Parotit-Məxmərək) tətbiq olunacaq.

Profilaktik tədbirlər önəmlidir

Həkim-infeksiyonist Ayten Ziyadova deyir ki, son günlər qızılcaya yoluxma sayında artım müşahidə olunur: "Eyni dalğa 2018-ci ildə də müşahidə edilmişdi. Xəstəliyin artma səbəbi uşaqların COVID-19 pandemiyası zamanı peyvənddən kənar saxlanmasıdır. Hər bir uşaq bu virusu evinə daşıyır. Böyüklərin yoluxması da əsasən bunun hesabına baş verir".

A.Ziyadova qızılcanın qripəbənzər əlamətlərlə başlasa da, özünü spesifik əlamətlərlə bürüdükdən qeyd edir: "Qızılcanın ilk günlərində ağzın içində yaraların əmələ gəlməsi qızılca diaqnozunu qoymağa əsas verir. Amma hərəkətin davam etdiyi növbəti

günlərdə qırmızı səpgilər ilk növbədə baş nahiyəsindən başlayaraq ardicilliqly yuxarı ətraflara, qarın bölgəsinə və aşağı ətraflara yayılır. Ləkələrin solğunlaşması da eyni ardıcilliqly davam edir".

İnfeksiyonist qeyd edir ki, hər bir xəstəlikdə olduğu kimi qızılca da profilaktik tədbirlərin görülməsi önəmlidir: "İmmunitetin gücləndirilməsi mütləqdir. Qızılca hava-damcı yolu ilə yoluxan xəstəlik olduğu üçün insanların sıx olduğu yerlərdə asanlıqla yayılır. Buna görə də əl gigiyanasına nəzarət etmək, qapalı məkanlardan uzaq durmaq, tibbi maskalardan istifadə etmək tövsiyə olunur".

Qızılcadan qorunmanın yeganə yolu peyvənddir

Həkim-infeksiyonist bildirir ki, ağırlaşmaların müşahidəsinə görə belə qənaətə gəlinir ki, qızılca təhlükəli yoluxucu infeksiyalar sırasındadır: "Xəstəlikdən qorunmanın yeganə yolu isə peyvənddir. Uşaqlara 2 dəfə olmaqla 1 və 6 yaşlarında müvafiq olaraq Qpm 1 və Qpm 2 (qızılca, parotit, məxmərək), böyüklərə isə yalnız qızılca peyvəndi vurulur. Əgər peyvəndlər zamanında yaşa uyğun olaraq vurul-

maybsa, 1 ay fasilə ilə hər iki doza qəbul edilə bilər".
Peyvənddən sonra arzuolunmaz hallar, yan təsirlər çox nadir hallarda müşahidə edilə bilər. Xüsusilə zəif hərət olub, ki, müxtəssis bunun peyvənddən yayınmağa əsas vermədiyini bildirir. Xroniki xəstəliyi olanlar xüsusilə risk qrupundadır. Ailə üzvləri arasında xroniki xəstəliyi olanlar vaxt itirmədən peyvənd olunmalıdırlar.

"Peyvəndin vaxtında vurulması antikorların yüksək səviyyədə yaranmasına kömək edir. Qızılca xəstəsi ilə təmas olunduğu təqdirdə, ilk 72 saatda peyvənd vurdurmağı tövsiyə edirik. Bu infeksiya xəstəliyi qripədən 6 dəfə çox yoluxucudur. Peyvənd olunanda belə, yoluxma riski var. Ancaq peyvənd olunan şəxslər bu xəstəlikdən həyatı təhlükə olmadan sağala bilərlər. Klinik nəzəri məlumatlara əsasən, qızılca ilə yoluxan xəstələrdə antikorlar yaranır. İstisna hallarda isə xəstəliyi zəif keçirilərdə ilk dəfə antikor yaranmadığı halda qızılcaya təkrar yoluxma ola bilər", - deyir A.Ziyadova vüqulayır.

Ülkər XASPOLADOVA,
"Azərbaycan"

Hava əsasən yağmursuz olacaq

Azərbaycanda noyabrın 30-na gözlənilən hava proqnozu açıqlanıb.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən AZƏRTAC-ə verilən məlumata görə, Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraitinin dəyişən buludlu olacağı, ararib tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Mülayim cənub-qərb küləyi əsəcək, axşam şimal-qərb küləyi ilə əvəzlənəcək. Havanın temperaturu gecə 6-11°, gündüz 13-17° isti olacaq. Atmosfer təzyiqi 763 millimet civə sütunundan 759 millimet civə sütununa enəcək. Nisbi rütubət 40-50 faiz təşkil edəcək.

Azərbaycanın rayonlarında hava şəraitinin əsasən yağmursuz keçəcəyi ehtimalı var. Gecə və səhər bəzi rayonlarda duman olacaq. Mülayim qərb küləyi əsəcək, gündüz bəzi yerlərdə ararib güclənəcək. Havanın temperaturunu gecə 0-5°, gündüz 11-16° isti, dağlarda gecə 5-10° şaxta, gündüz 2° şaxtadan 3°-dək isti olacağı ehtimalı vardır.

Naxçıvan şəhərində, Culfa, Ordubad, Sədorək, Şahbuz və Şürur rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Gecə və səhər bəzi rayonlarda duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 4° şaxtadan 1°-dək isti, gündüz 9-14° isti olacaq.

Xankəndi şəhərində, Şuşa, Xocalı, Xocavənd, Ağdam, Daşkəsən, Gədəbəy rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Gecə və səhər bəzi rayonlarda duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək, gündüz bəzi yerlərdə ararib güclənəcək. Havanın temperaturunu gecə 1-6° şaxta, gündüz 5-10° isti olacağı proqnozlaşdırılır.

Şərqi Zəngəzur: Cəbrayıl, Kəlbəcər, Qubadlı, Laçın, Zəngilan rayonlarında ha-

va əsasən yağmursuz keçəcək. Gecə və səhər bəzi rayonlarda duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturunu gecə 3-8° şaxta, gündüz 4-9° isti, bəzi yerlərdə 15° isti olacağı bildirilir.

Şirvan şəhərində, Yevlax, Ağdaş, Kürdəmir, İmişli, Ağcabədi, Beyləqan, Sabirabad, Biləsuvar, Saatlı, Hacıqabul, Zərdab, Salyan, Neftçala rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Gecə və səhər bəzi rayonlarda duman olacaq. Qərb küləyi əsəcək, gündüz bəzi yerlərdə ararib güclənəcək. Havanın temperaturunu gecə 0-5°, gündüz 11-16° isti olacağı gözlənilir.

Masallı, Yardımlı, Lerik, Lənkəran, Astara, Biləsuvar, Cəlilabad rayonlarında hava əsasən yağmursuz keçəcək. Gecə və səhər bəzi rayonlarda duman olacaq. Şimal-qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturu gecə 2-6°, gündüz 11-16° isti, dağlarda gecə 0-3°, gündüz 5-9° isti olacaq.

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin reklam xidməti

539-49-20

Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi tərəfindən Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinə verilmiş MN N-1517577 sayılı İnzibati xəta haqqında protokol itdiyi üçün etibarsız sayılır.

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Azərbaycan Texniki Universitetinin rektorluğu və Həmkarlar İttifaqı Komitəsi universitetin Radioelektron və aerokosmik sistemlər kafedrasının müdiri, professor Bayram İbrahimova qardaşı

FİKRƏT QƏNİMƏT OĞLU İBRAHİMOVUN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar SADIQOV

Əlaqə telefonları:

Qəbul otağı	- 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman
Baş redaktor müavinləri	- 538-86-86,	və informasiya şöbəsi - 539-63-82, 432-37-68
	434-63-30, 539-72-39	İnformasiya siyasət şöbəsi - 538-56-60
Məsəl katib	- 539-43-23,	İctimai əlaqələr şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11,
Məsəl katib müavinləri	- 539-44-91,	Fotoilustrasiya şöbəsi - 538-84-73,
Parlament və siyasət şöbəsi	- 539-84-41, 539-21-00,	Kompyuter mərkəzi - 538-20-87,
İqtisadiyyat şöbəsi	- 538-42-32, 538-35-55,	Mühasibatlıq - 539-59-33

AZ 1073, Bakı şəhəri,
Mətbuat prospekti,
529-cu məhəllə,
"Azərbaycan" nəşriyyatı,
IV mərtəbə

contact@azerbajian-news.az
az reklam@mail.ru

www.azerbajian-news.az

Qeydiyyat № 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnməmiş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəəsində çap edilmişdir

Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır

Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti

Tiraj 5278 Sifariş 3113

Qiyəti 40 qəpik